

Φυσιολογία περιτοναίου και αρχές της περιτοναϊκής κάθαρσης

Όλγα Μπαλάφα

Νεφρολόγος-Διευθύντρια ΕΣΥ

Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Ερώτηση 1η

Η ταχύτητα διάχυσης της ουρίας συγκρινόμενη με την ταχύτητα διάχυσης της κρεατινίνης (διαμέσου της περιτοναϊκής μεμβράνης) στον ίδιο ασθενή είναι:

- α) μεγαλύτερη
- β) μικρότερη
- γ) ίδια
- δ) εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της μεμβράνης

Ερώτηση 2η

Ασθενής 70 ετών σε πρόγραμμα CAPD (3*2.0L* 1,36% διάλυμα γλυκόζης και ικοντεξτρίνη 2L) με ημερήσιο υπερδιήθημα 600-800ml χωρίς ούρα, ζητά να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD. Στο πρόσφατο PET test, D/P κρεατινίνης 0,50. Τι να τον συμβουλεύσουμε:

- α) μπορεί να ενταχθεί σε APD, αφού το επιθυμεί
- β) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει καλύτερη κάθαρση
- γ) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει μεγαλύτερο υπερδιήθημα
- δ) να παραμείνει ως έχει σε CAPD γιατί πιθανά σε πρόγραμμα APD δε θα έχει ικανοποιητικό ημερήσιο υπερδιήθημα

Ερώτηση 3η

Το διάλυμα ικοντεξτρίνης δίνει υπερδιήθημα προκαλώντας μετακίνηση νερού κύρια από:

- α. Κανάλια νερού
- β. Μικρούς πόρους
- γ. Κανάλια νερού και μικρούς πόρους
- δ. Μεγάλους πόρους

Ερώτηση 4η

Η κάθαρση φωσφόρου σε έναν ασθενή με σταθερή δίαιτα είναι

- α) ανεξάρτητη του προγράμματος ΠΚ
- β) μεγαλύτερη σε πρόγραμμα APD
- γ) μεγαλύτερη σε πρόγραμμα CAPD
- δ) τίποτα από τα παραπάνω

Περιτοναϊκή κάθαρση (ΠΚ)

Κατ' οίκον κάθαρση (home dialysis)

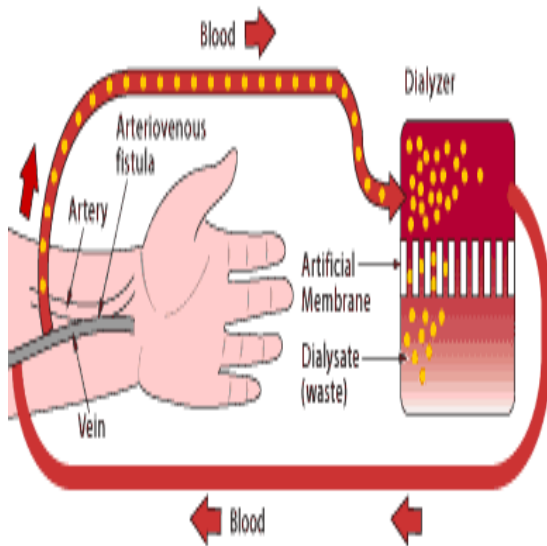
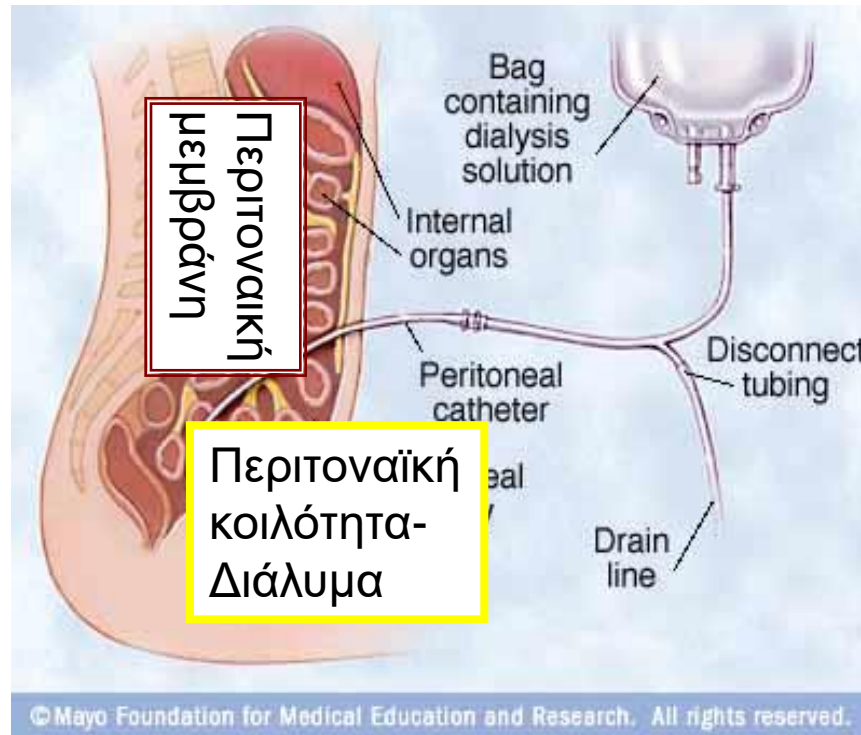

Figure 1 Hemodialysis

Συνταγογράφηση ΠΚ

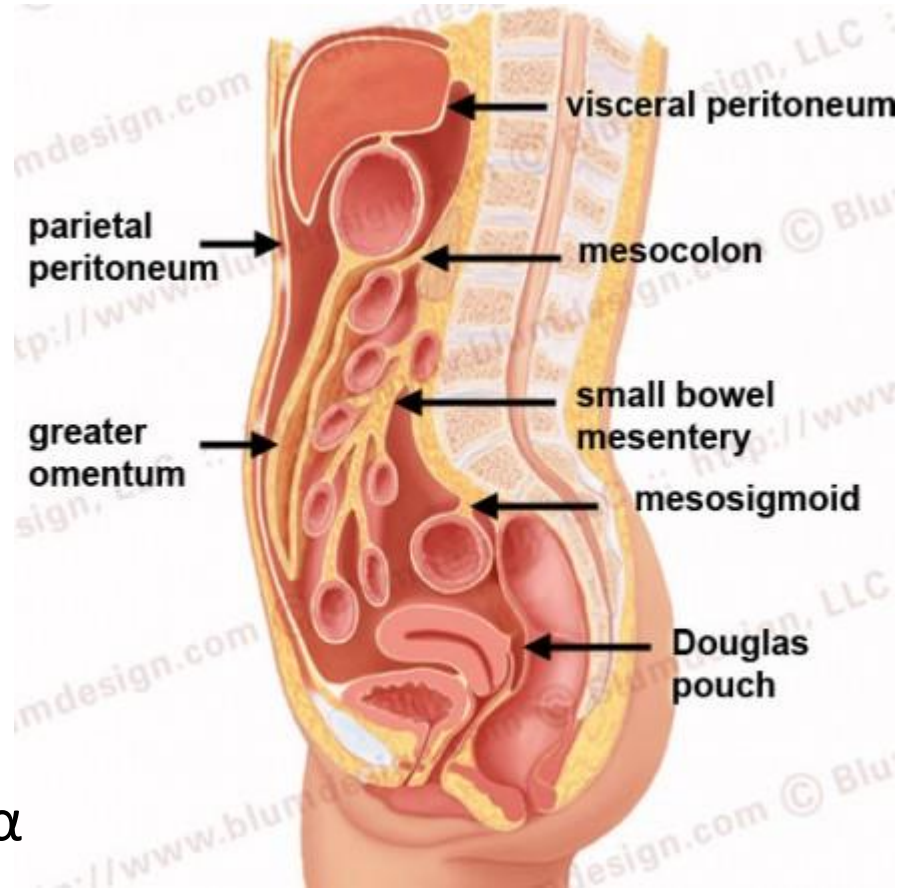
- CAPD ή APD
- Συχνότητα αλλαγών (CAPD 4 ή 3 αλλαγές ημερησίως /APD 4-7 κύκλοι το βράδυ)
Χρόνος παραμονής
- Όγκος διαλύματος
- Είδος διαλύματος

Περιτόναιο

- Τοιχωματικό (10%)
- Σπλαγχνικό (60%)-Μεσεντέριο (30%)

100-150ml/min αιματική ροή

- ✓ 0,6-0,8 συνολικής επιφάνειας σώματος
- ✓ 0,55 m² σε επαφή με το διάλυμα

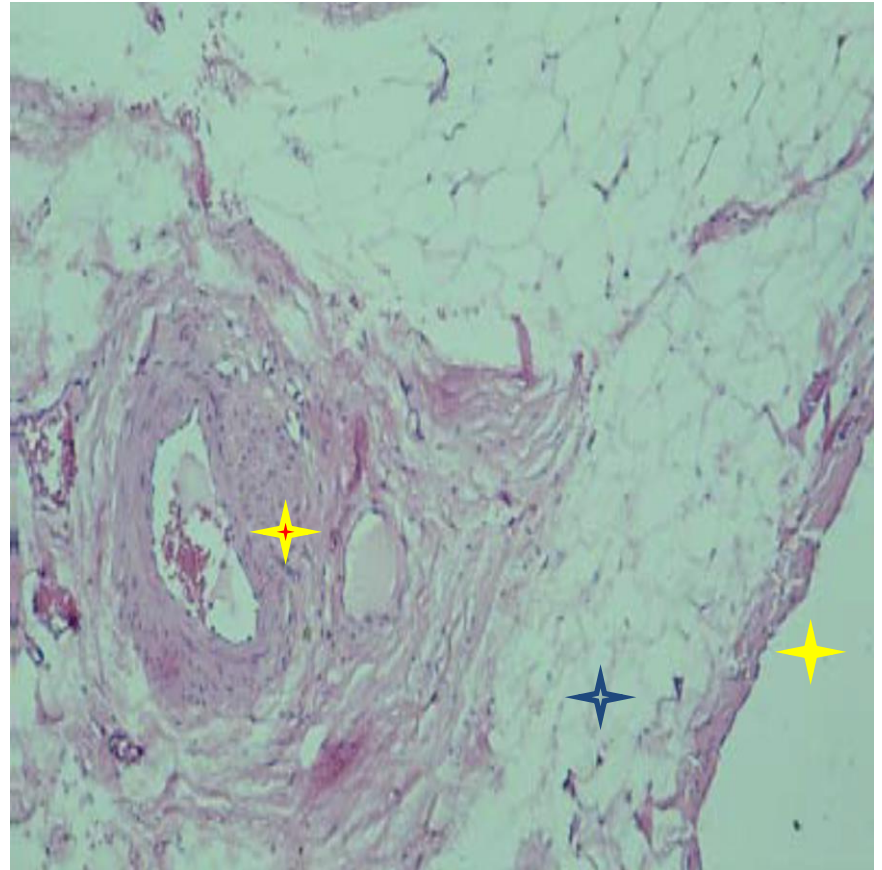
Ανατομία περιτοναϊκής μεμβράνης

- Μεσοθηλιακά κύτταρα
- Διάμεσος ιστός

Ινοβλάστες,
λιποκύτταρα,
μακροφαγα

Matrix (κολλαγόνο-
μουκοπολυσακχαρίδη)

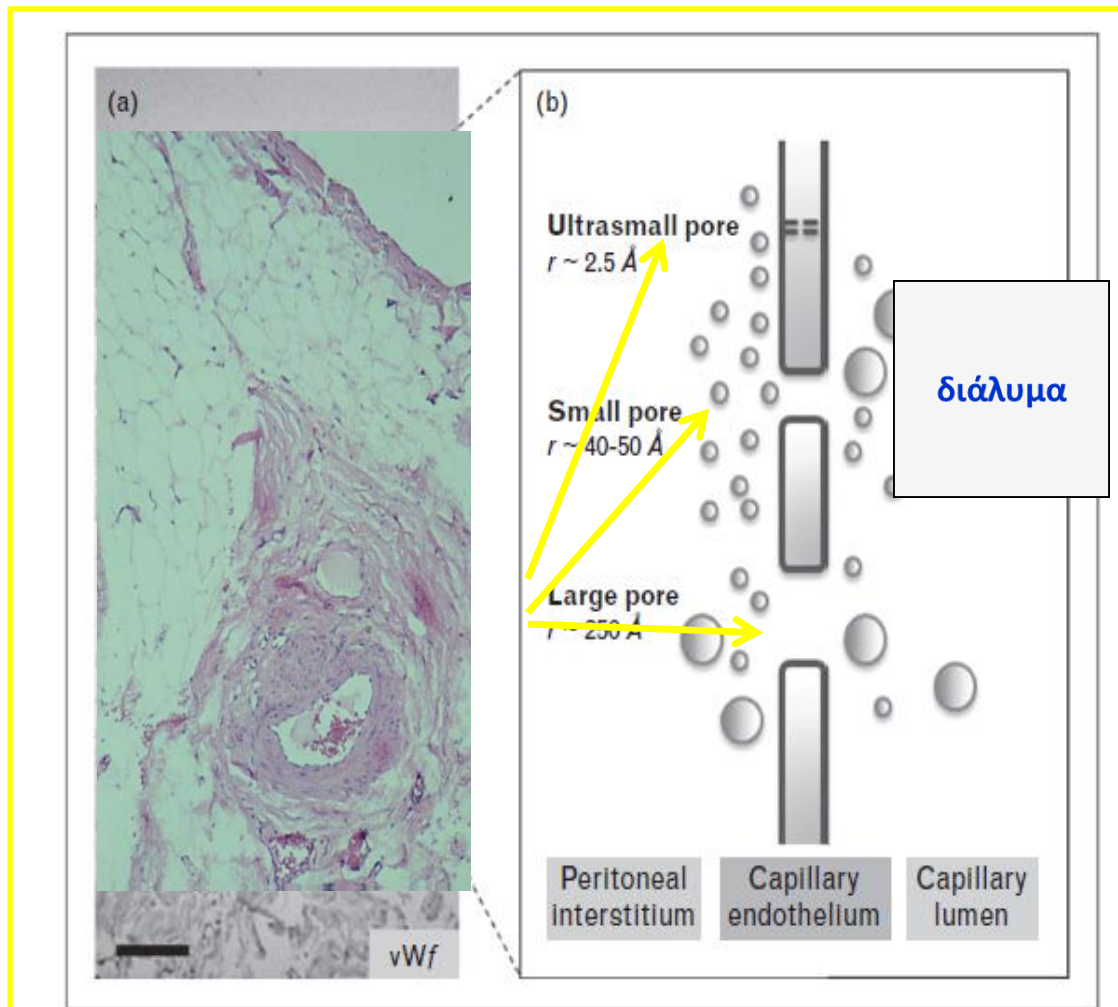
Αγγεία

Πάχος περιτοναίου 20μm-50mm

Μοντέλο των «τριών πόρων» (TRM)

Περιτοναϊκή Μembrάνη=Ημιδιαπερατή-άμφω κίνηση

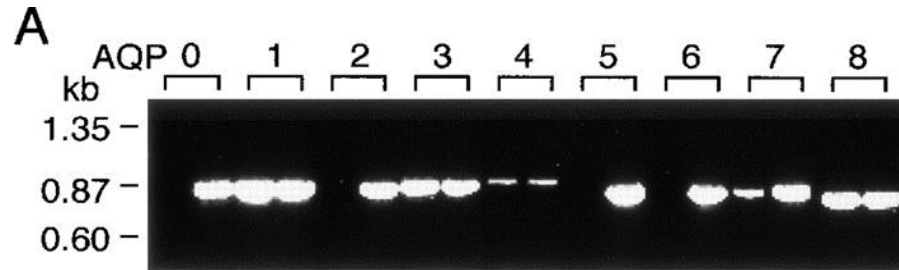

Διακυτταρικοί (1-2% επιφάνειας) με ακτίνα 0,3-0,5nm
νερό (ακουαπορίνες AQP1)

Μικροί (95%) με ακτίνα 4-6nm - μικρού MB ουσίες/νερό

Μεγάλοι (3%) 20-30nm πρωτεΐνες και μακρομόρια

Ακουαπορίνες στο περιτόναιο

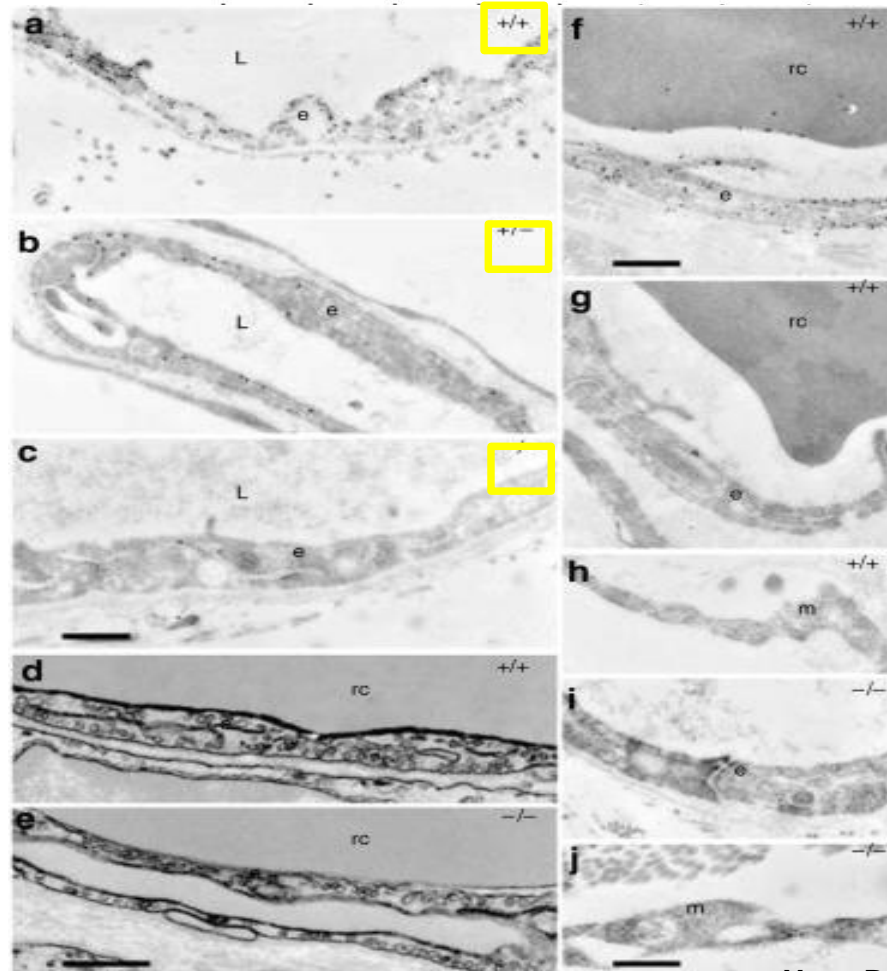

RT-PCR analysis of AQP transcript expression

AQP1

τριχοειδή

μεσοθηλιακά

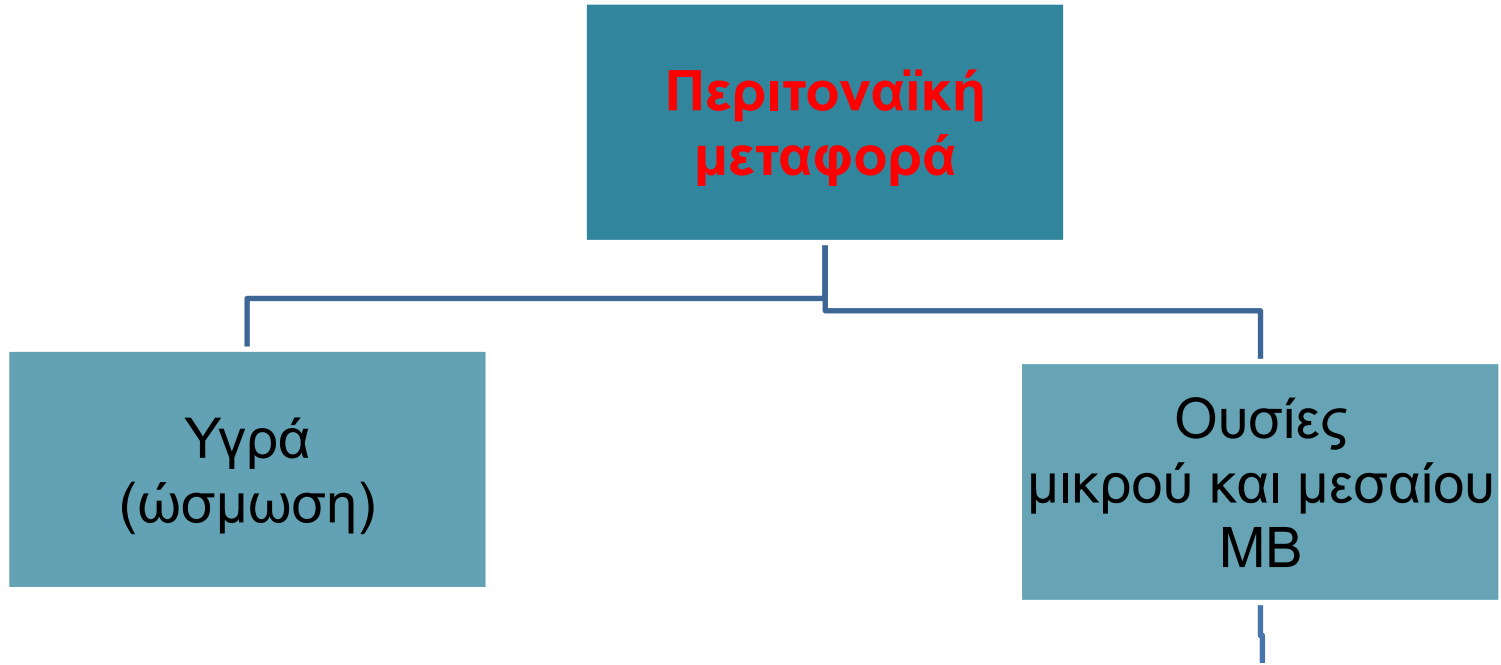

AQP3

Περιτοναϊκή μεταφορά

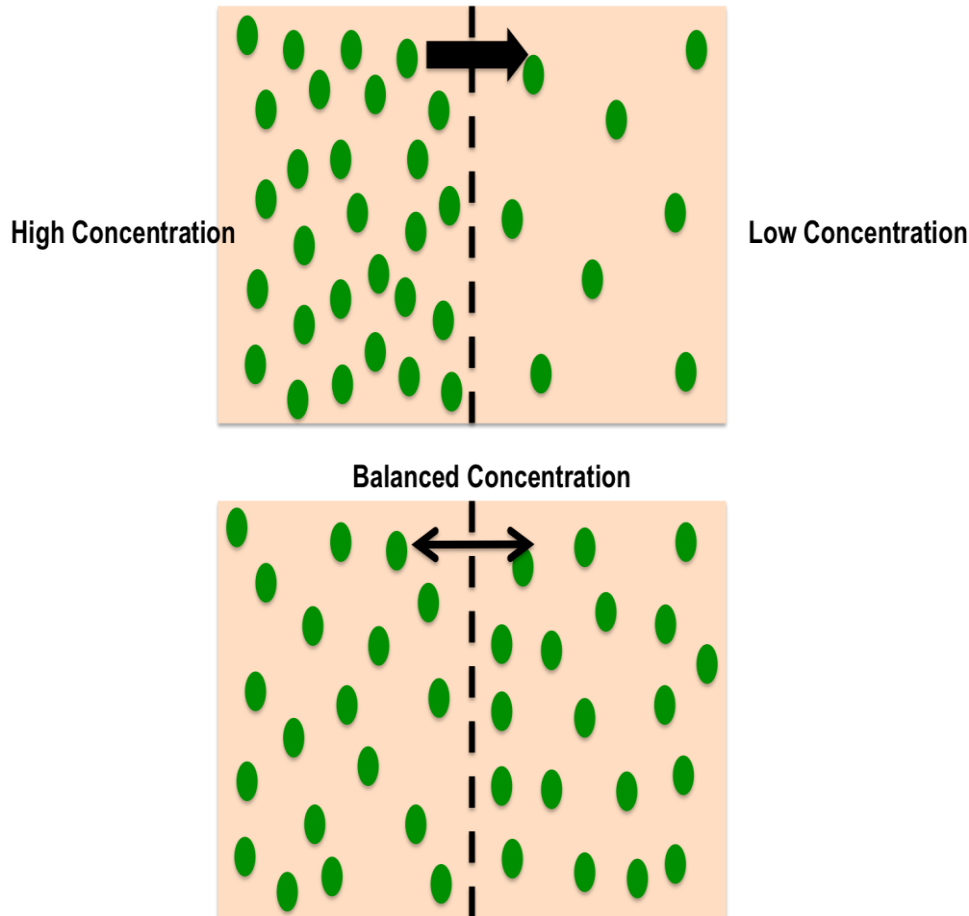
Υγρά
(ώσμωση)

Ουσίες
μικρού και μεσαίου
ΜΒ

A. διάχυση

η τάση των μορίων μιας ουσίας να μετακινούνται από περιοχές υψηλότερης συγκέντρωσης προς τις περιοχές μικρότερης συγκέντρωσης.

$$J_s = Df / \Delta x * A * \Delta C$$

(Νόμος Fick)

J_s = ρυθμός μετακίνησης

Df = συντελεστής διάχυσης

Δx = απόσταση διάχυσης

A = επιφάνεια

ΔC = διαφορά συγκεντρώσεων

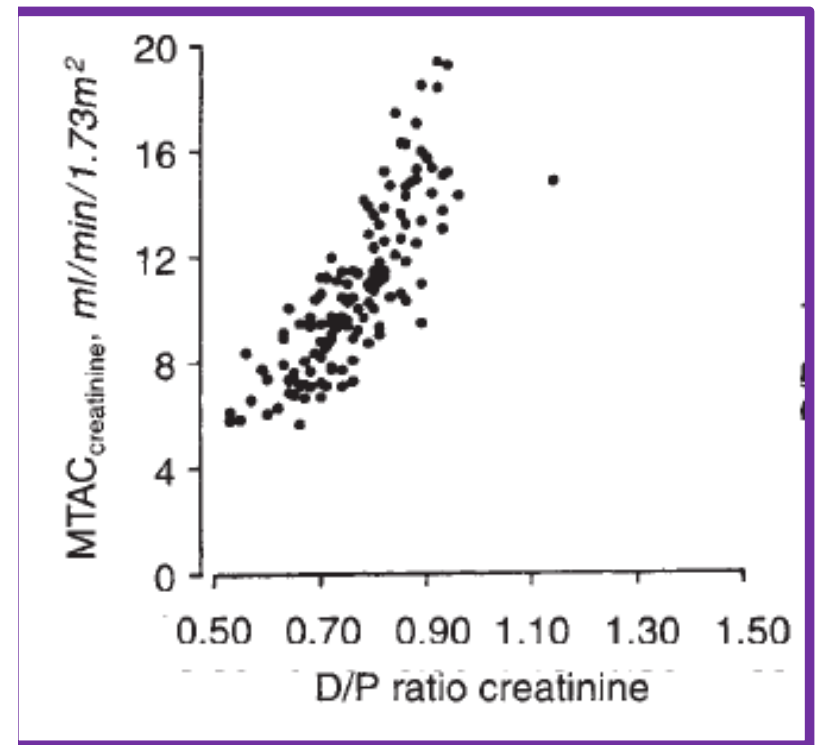
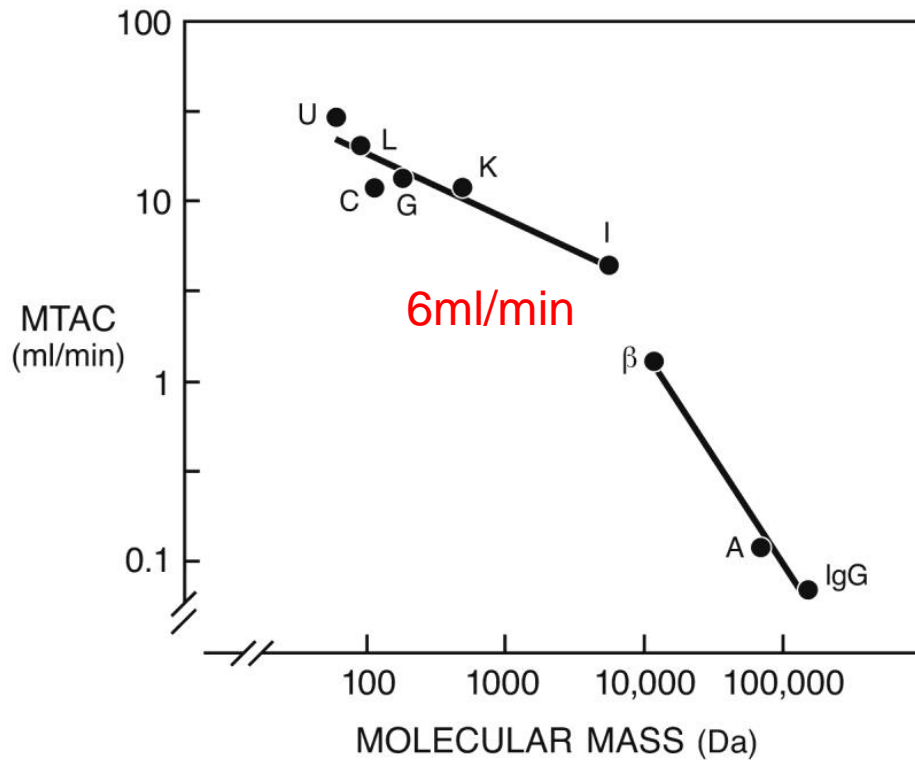
Διάχυση ουσιών

- **D/P ratio** (συγκέντρωση ουσίας στο διάλυμα/
συγκέντρωση ουσίας στο πλάσμα)
- **MTAC** (Mass transfer area coefficient)
μέγιστη θεωρητική κάθαρση μιας ουσίας με διάχυση στο
χρόνο μηδέν της παραμονής διαλύματος, πριν την
οποιαδήποτε μεταφορά της ουσίας

$$J_s = D_f / \Delta x * A * \Delta C$$

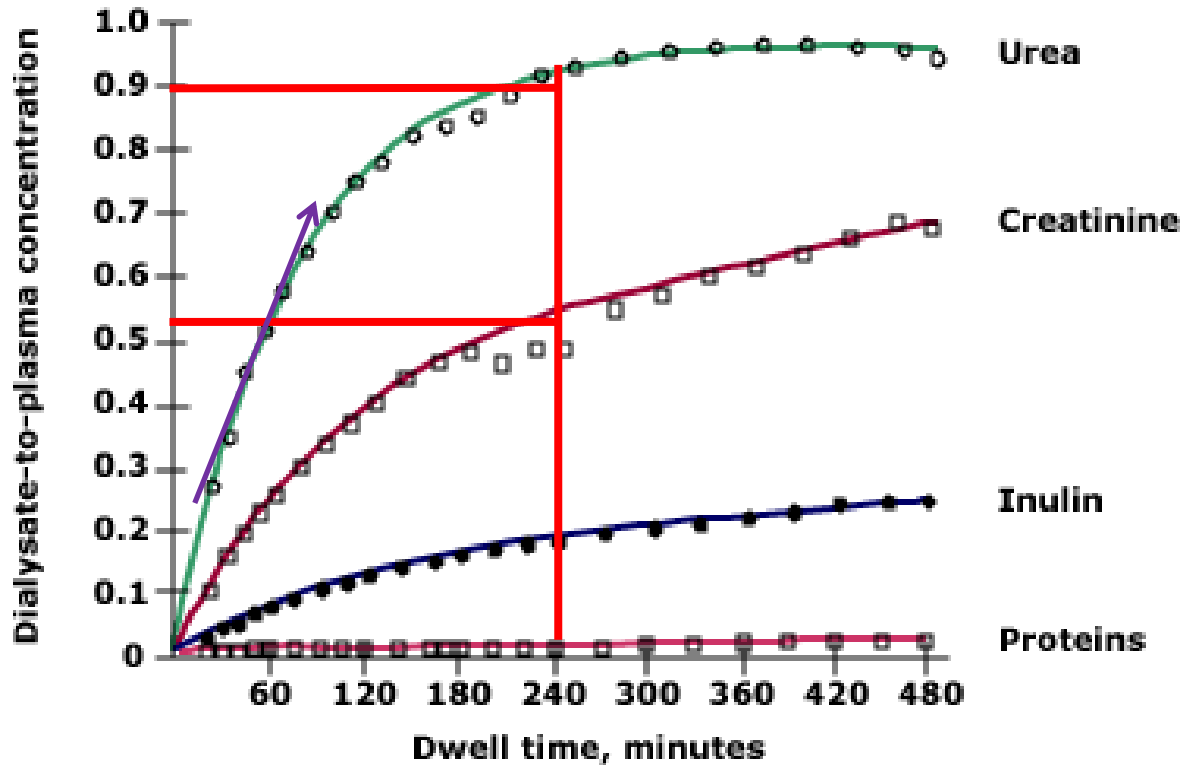
Εκφράζει την αγγειακή λειτουργική επιφάνεια της μεμβράνης

MTAC και Μοριακό Βάρος

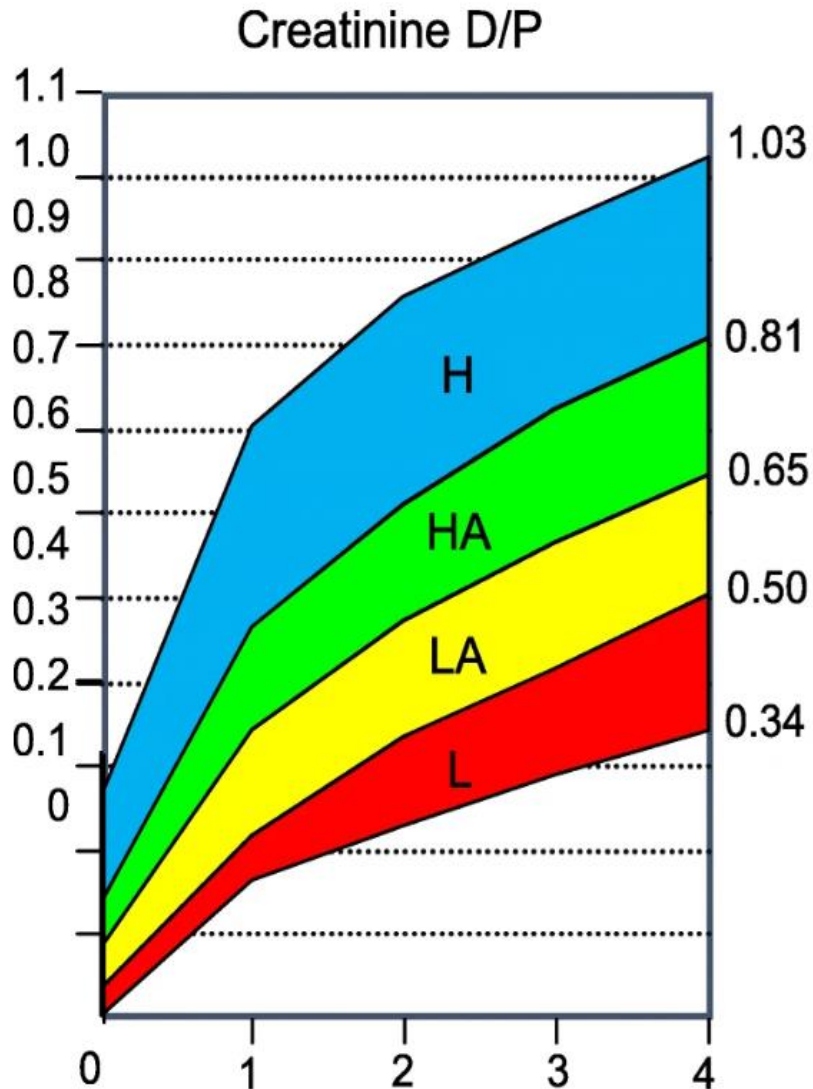
Pannekeet M et al. Kidney Int 1995
Meyer TW et al. JASN, 2023

D/P ratios (Dialysate/Plasma)

Peritoneal Equilibration Test

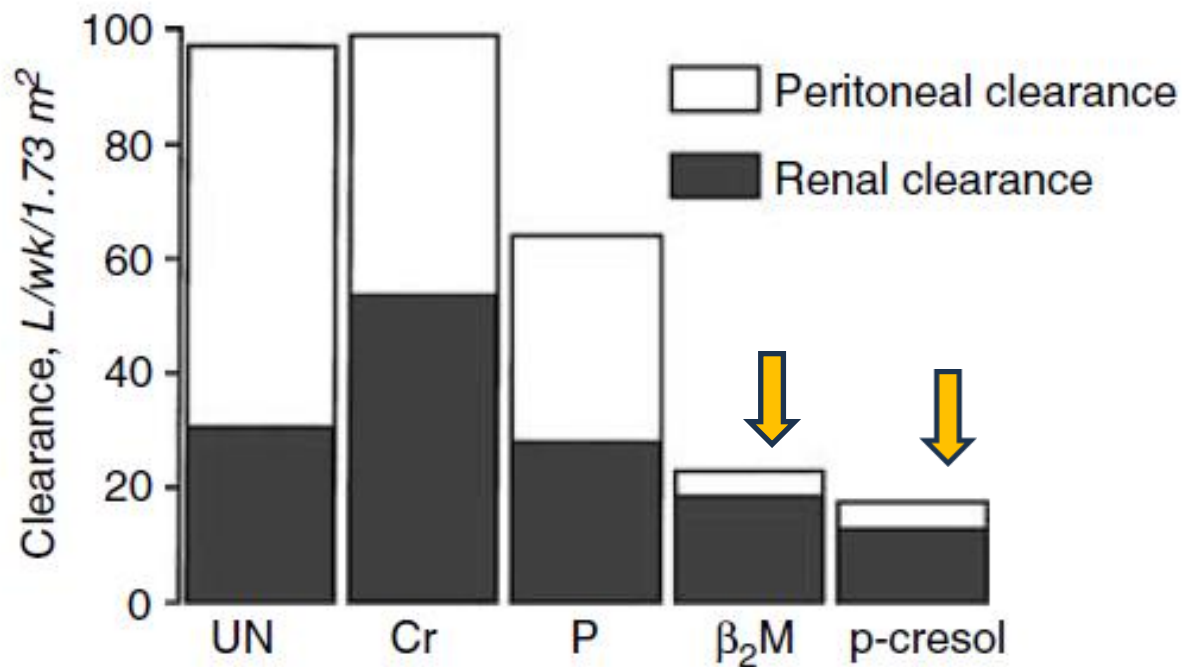
Ταχύτητα διάχυσης

Υψηλός (high) = ταχύς μεταφορέας (fast)

Χαμηλός (low) = αργός μεταφορέας (slow)

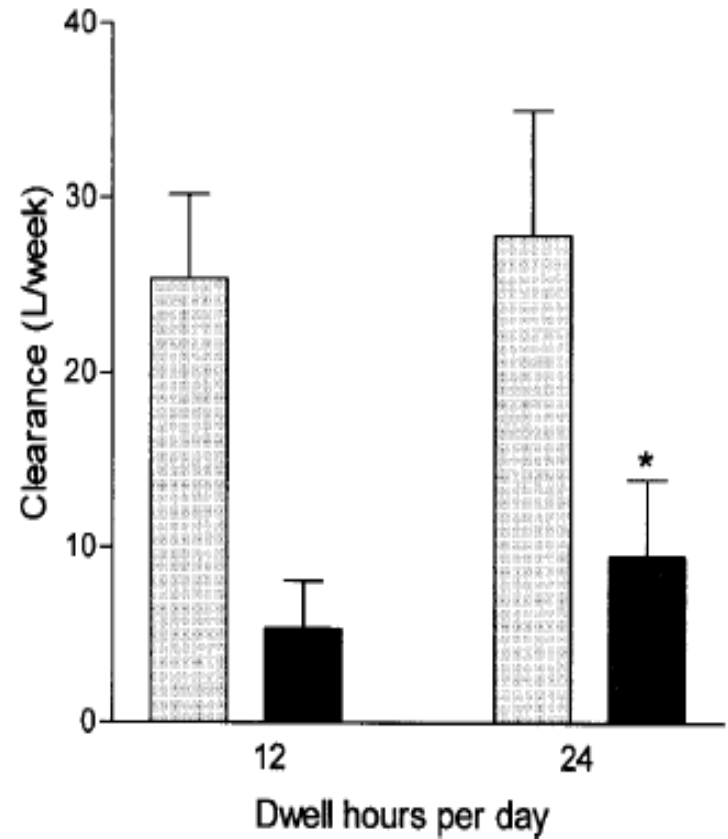
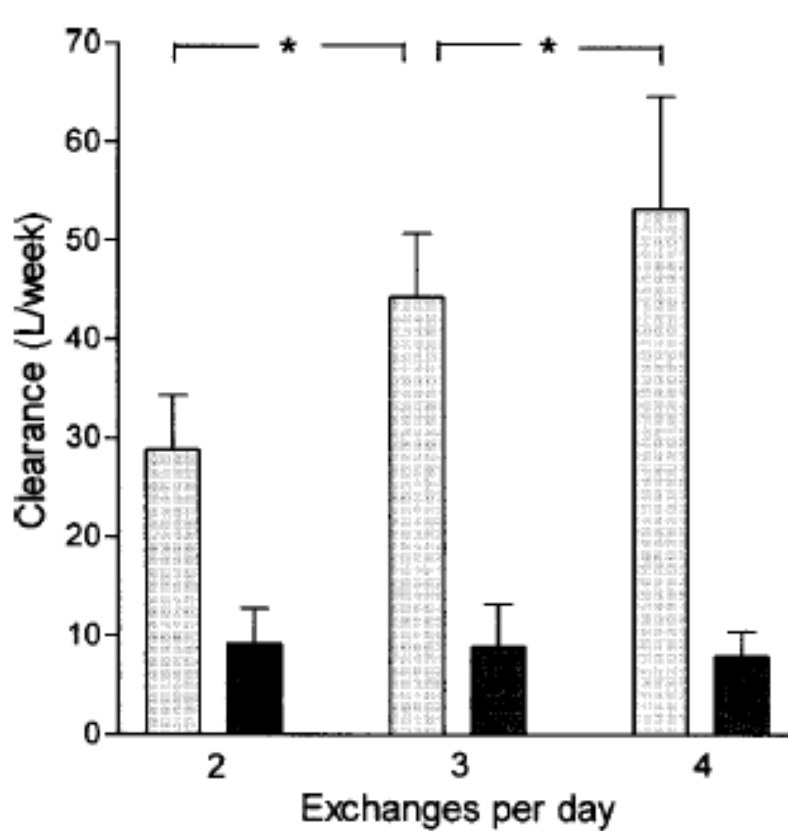
Removal of middle molecules and protein-bound solutes by peritoneal dialysis and relation with uremic symptoms

BERT BAMMENS, PIETER EVENEPOEL, KRISTIN VERBEKE, and YVES VANRENTERGHEM

60 D, 113 D, 96 D, 1.8 kD, 108 D

Κάθαρση κρεατινίνης vs $\beta 2$ μικροσφαιρίνης

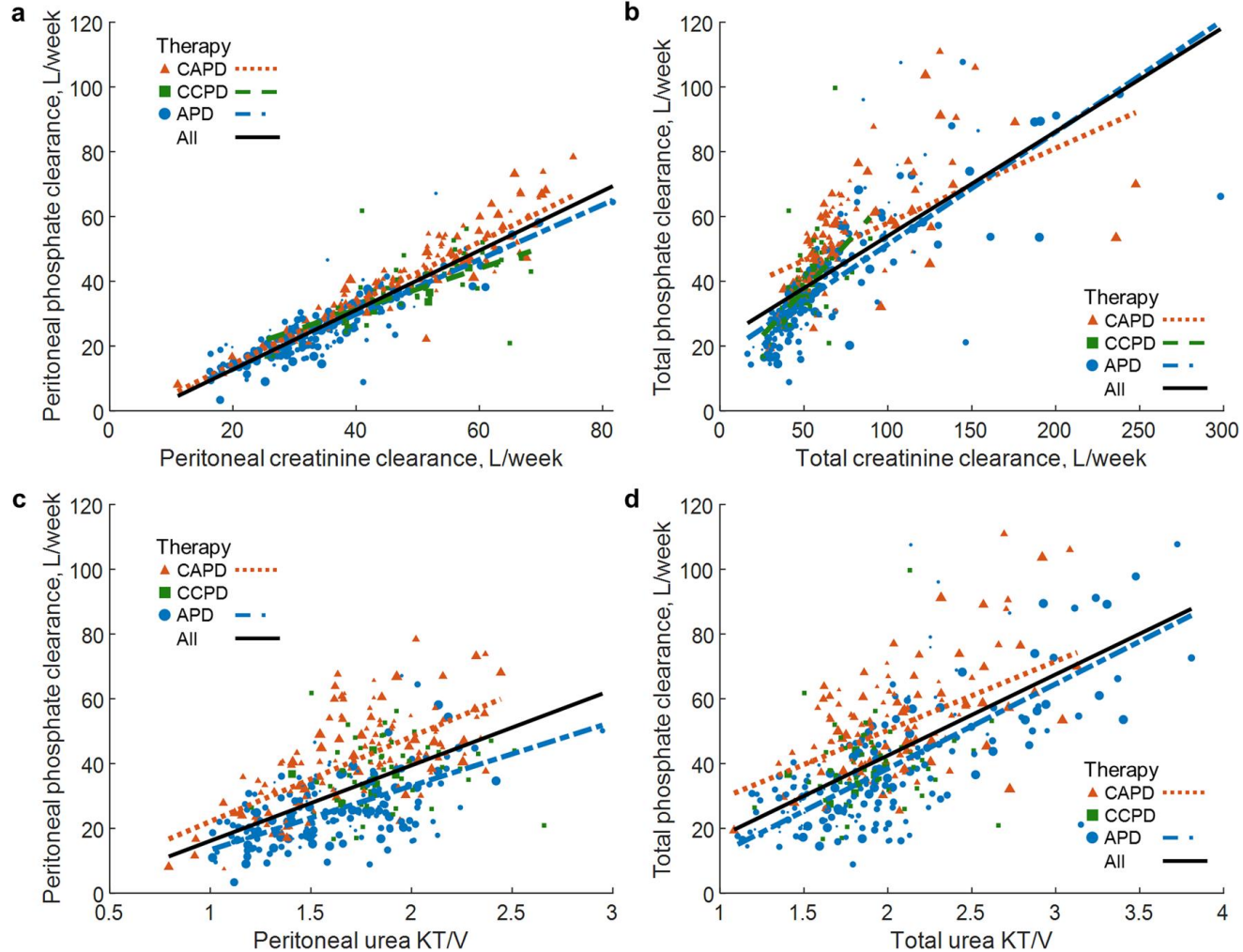

$\beta 2$ mg ■
Cre □

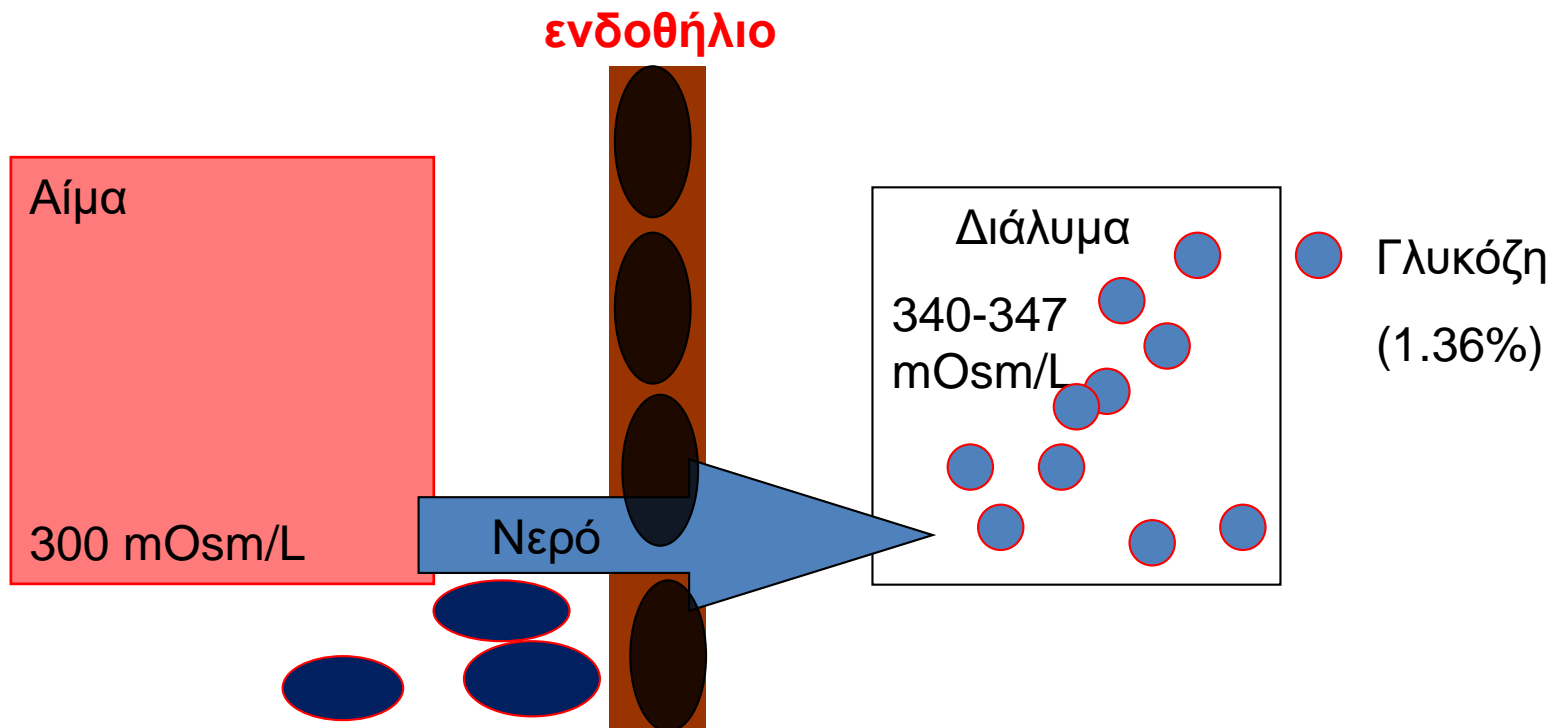
Phosphate clearance in peritoneal dialysis

Malgorzata Debowska^{1,✉}, Rafael Gomez², Joyce Pinto¹, Jacek Waniewski¹ & Bengt Lindholm³

Scientific Reports 2020

Β. Συμμεταφορά (convection-solvent drug)

Συμμεταφορά ύδατος και ουσίας

(Από τη χαμηλή ωσμωτικότητα στη μεγαλύτερη)

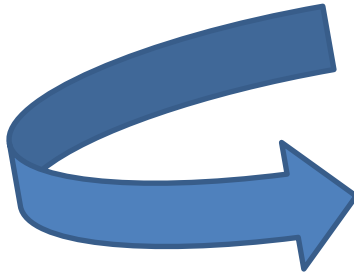
B. Συμμεταφορά

$$J_s = J_v * C * S$$

J_v =ροή ύδατος

C =μέση συγκέντρωση ουσίας ($P+D/2$)

S =συντελεστής υπερδιήθησης (**Sieving coefficient**)

πόσο εύκολο είναι για μια ουσία να μεταφερθεί δια μέσω ημιδιαπερατής μεμβράνης

$S=1$, η ουσία συµμεταφέρεται χωρίς εµπόδιο

$S=0$, η ουσία δεν περνά τη µεµβράνη

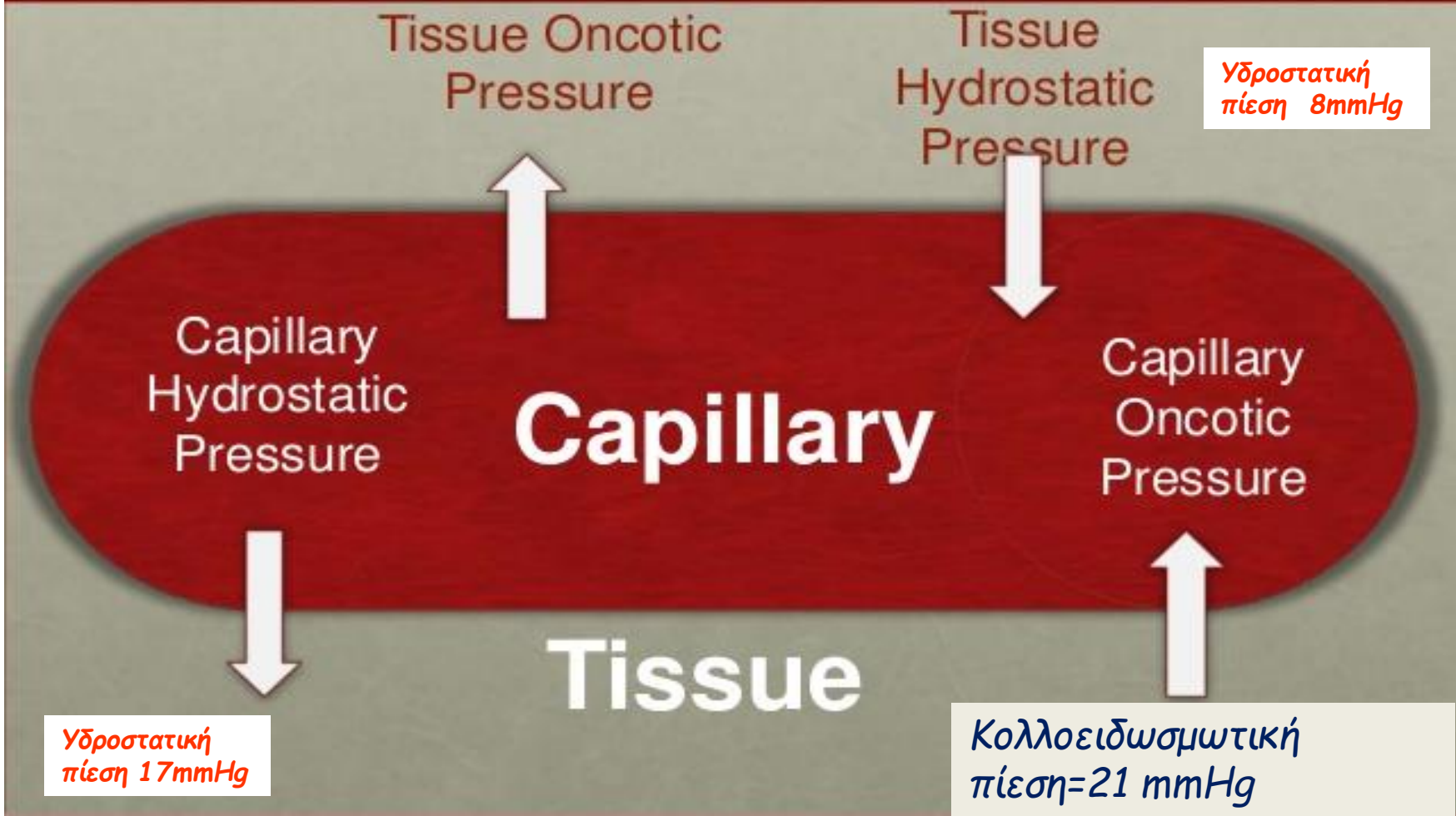
Περιτοναϊκή μεταφορά

Υγρά
(ώσμωση)

Ουσίες
μικρού και
μεγάλου ΜΒ

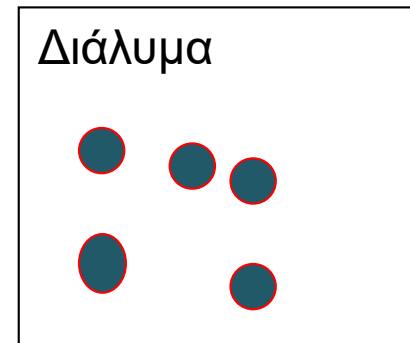
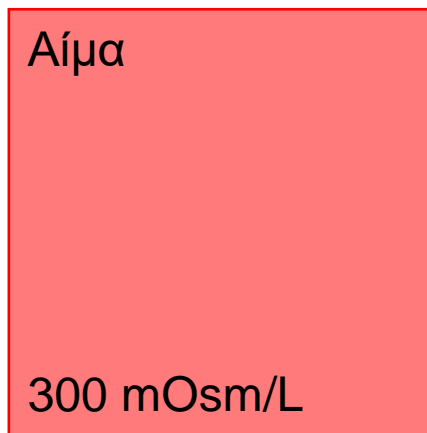
Starling Forces

Συντελεστής ανάκλασης σ (Reflection coefficient)

(αντίσταση της ΠΜ στη μεταφορά ουσίας)

$\sigma=1$

$\sigma=0$

$\sigma=0$ καμία αντίσταση στη μεταφορά
 $\sigma=1$ μη διαπερατή μεμβράνη
Γλυκόζη $\sigma=0,03$

$$\text{Υπερδιήθημα} = L_p S * (\Delta P - \Delta \Pi + \sigma \Delta C)$$

$L_p S$ = υδραυλική διαπερατότητα * επιφάνεια μεμβράνης
(0,04-0,08 ml/min/mmHg)

Δ = διαφορά πιέσεων

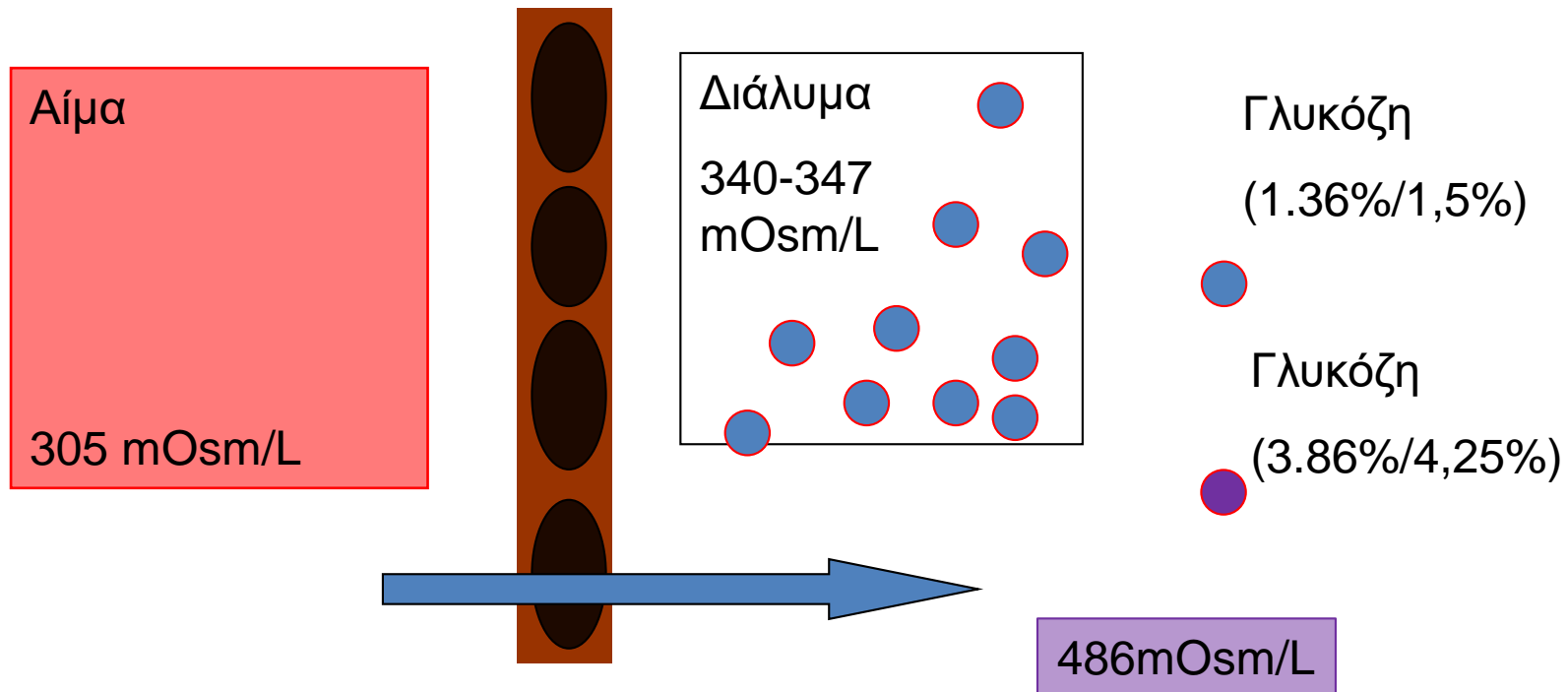
P = υδροστατική

Π = κολλοειδοσμωτική (πρωτείνες)

C = κρυσταλλοειδική πίεση (γλυκόζη)

σ = συντελεστής ανάκλασης

Κρυσταλλοειδική πίεση

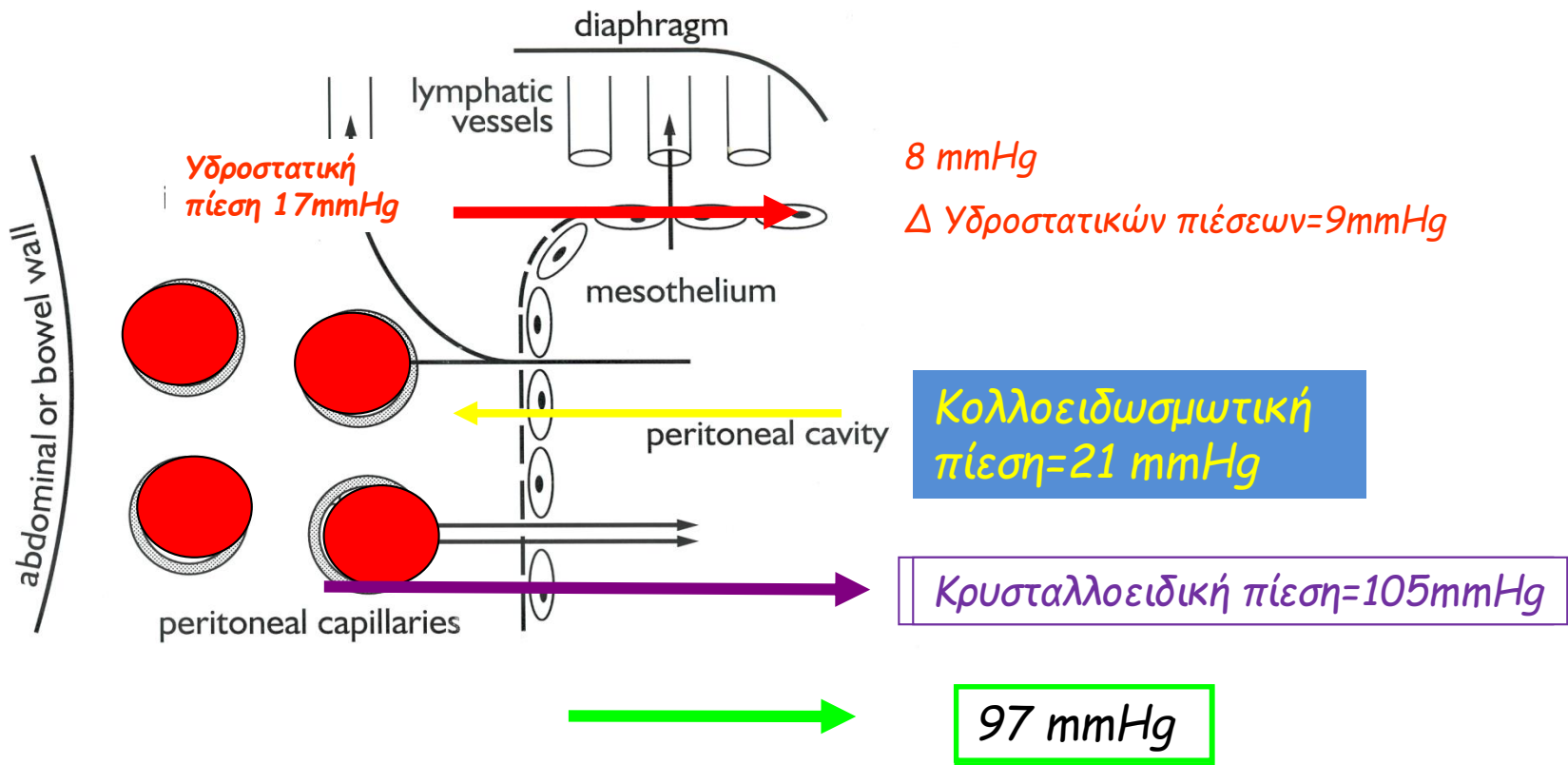

Ένα mosmol/kg H₂O προκαλεί ωσμωτική πίεση 19.3 mmHg όταν $\sigma=1$.

$$(347-305) \cdot 19,3 \cdot 0,03 = 24 \text{ mmHg}$$

$$(486-305) \cdot 19,3 \cdot 0,03 = 105 \text{ mmHg}$$

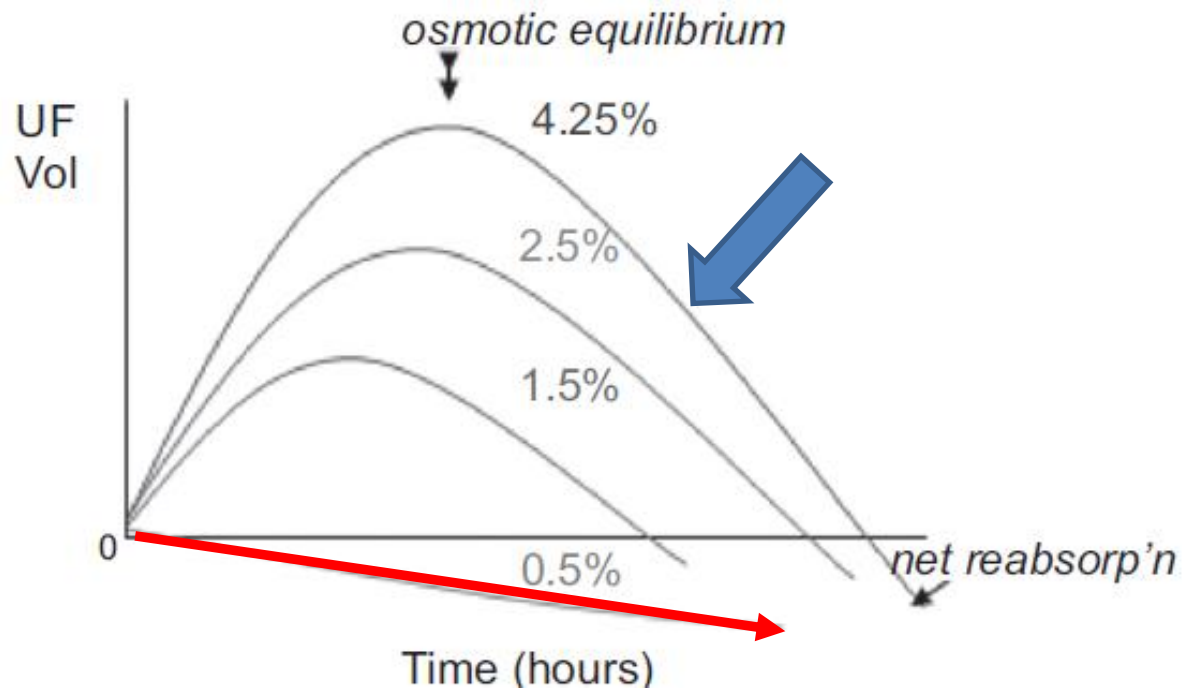
Διατριχοειδικό υπερδιήθημα (διάλυμα γλυκόζης)

Απορρόφηση

- Λεμφαγγειακή (10%) και ιστική (διαφορά ωσμωτικών πιέσεων)
- Άμεση μέτρηση αδύνατη
- Ενδοπεριτοναϊκή χορήγηση ουσίας μεγάλου ΜΒ
- Ρυθμός απομάκρυνσης από την περιτοναϊκή κοιλότητα
- Ρυθμός εμφάνισης ουσίας στο πλάσμα
- Αλβουμίνη, δεξτράνη, ραδιο-σεσημασμένη αλβουμίνη ...
- **0.4-1.2 ml/min**

Υπερδιήθημα και χρόνος παραμονής

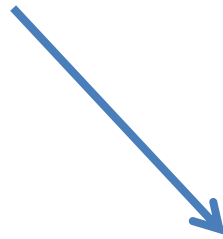

απορρόφηση

Ωσμωτική αγωγιμότητα (OSG)

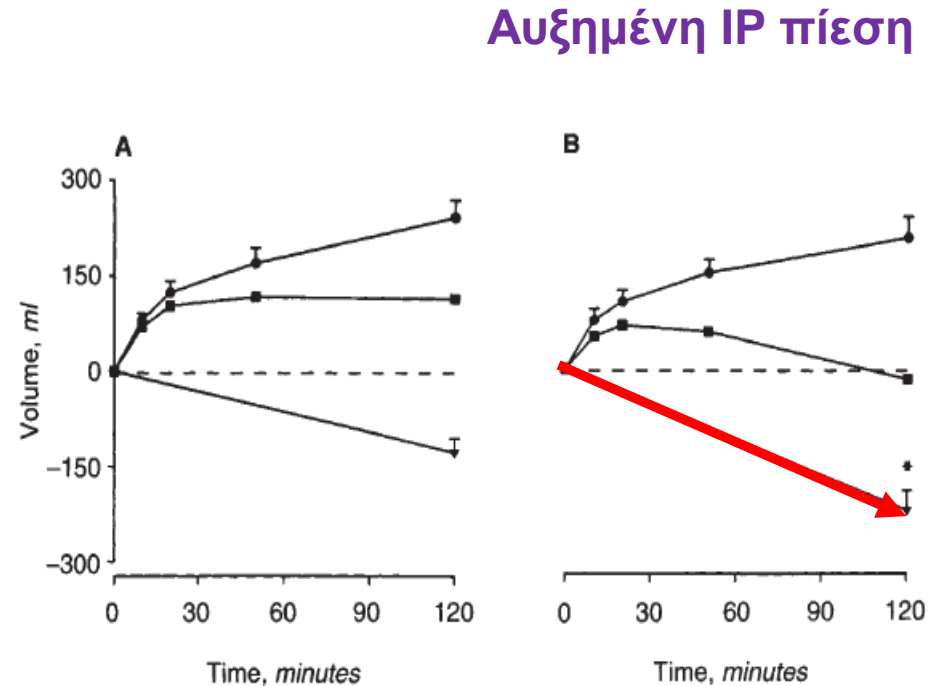
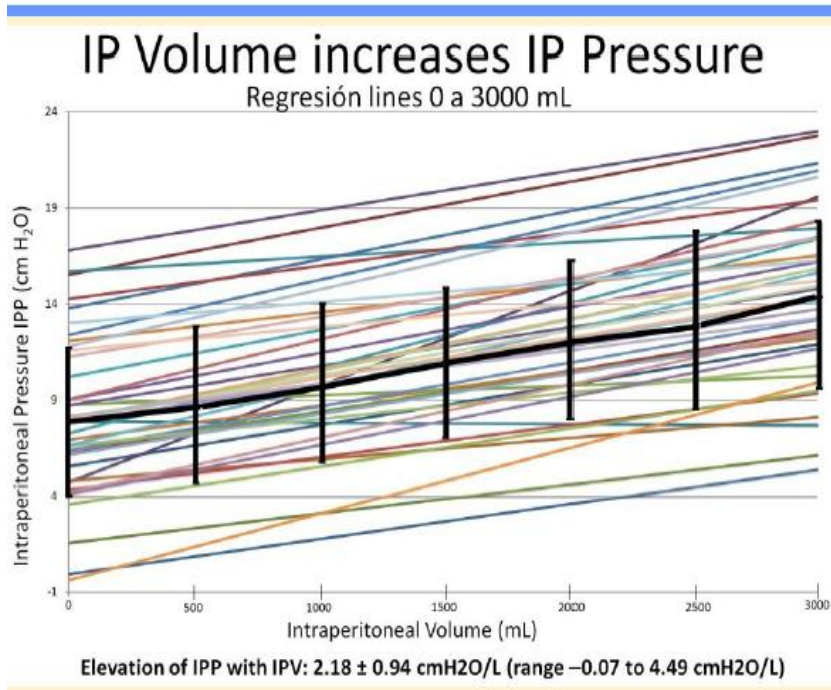
Η ικανότητα της γλυκόζης να ασκεί ωσμωτική πίεση ικανή για υπερδιήθημα

$$OCG = L_p S \cdot \sigma \text{ (}\mu\text{l/min/mmHg)}$$

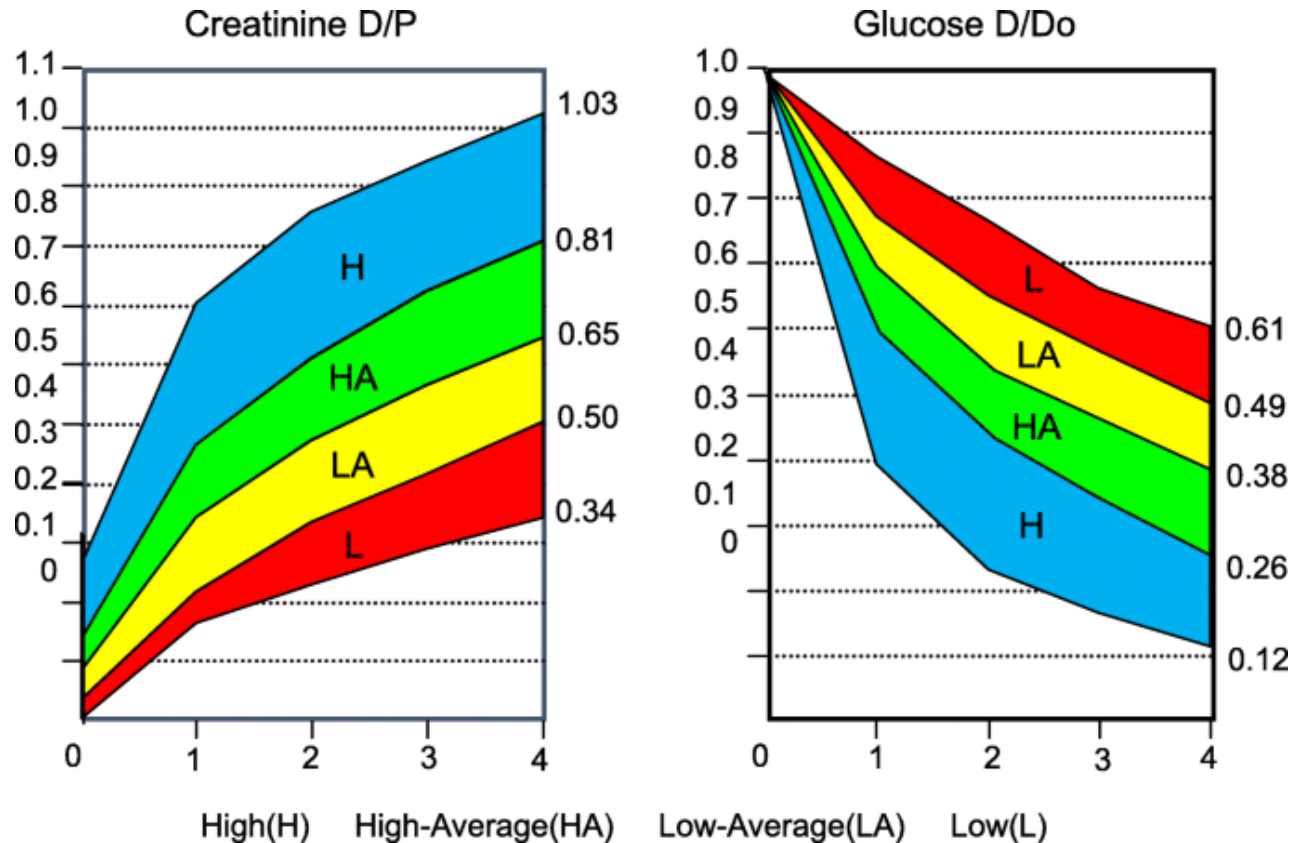
1. Υδραυλική διαπερατότητα μεμβράνης
2. Αγγειακή επιφάνεια
3. Συντελεστής ανάκλασης

Ενδοπεριτοναϊκή πίεση και όγκος διαλύματος

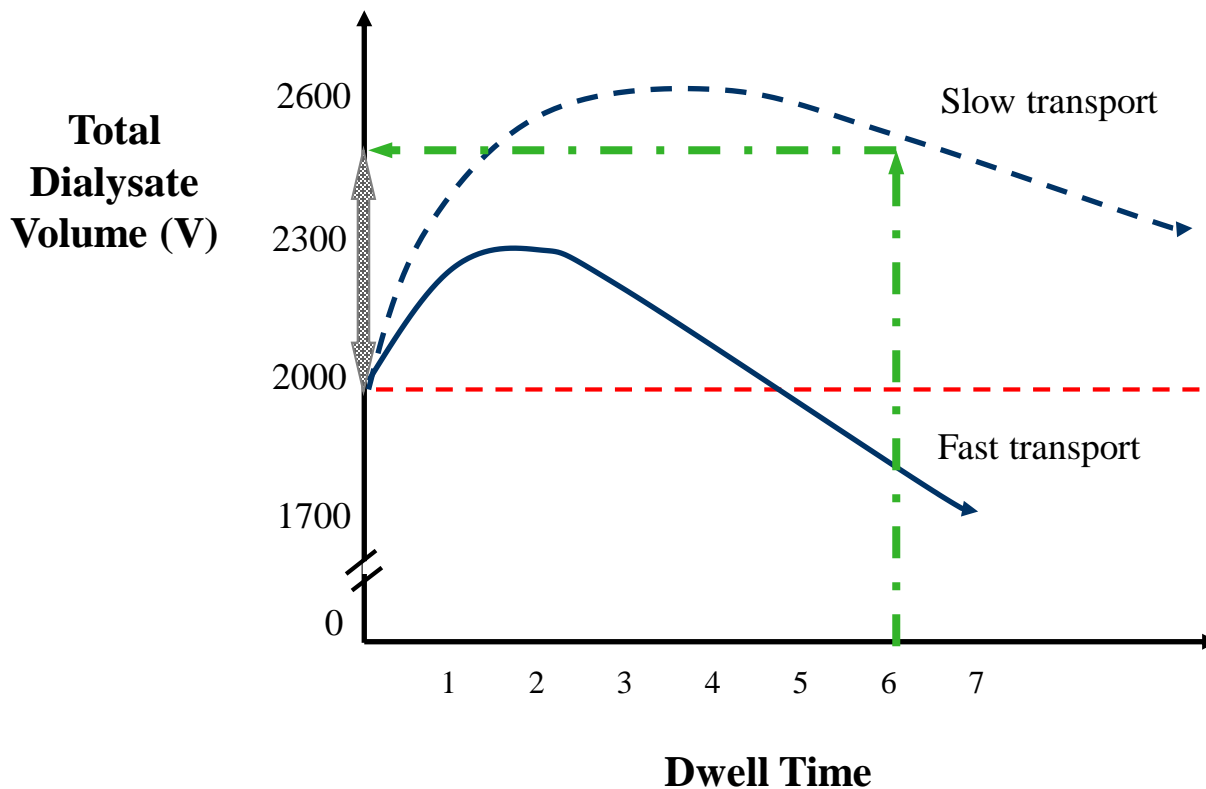

Τύποι Περιτοναϊκής μεμβράνης

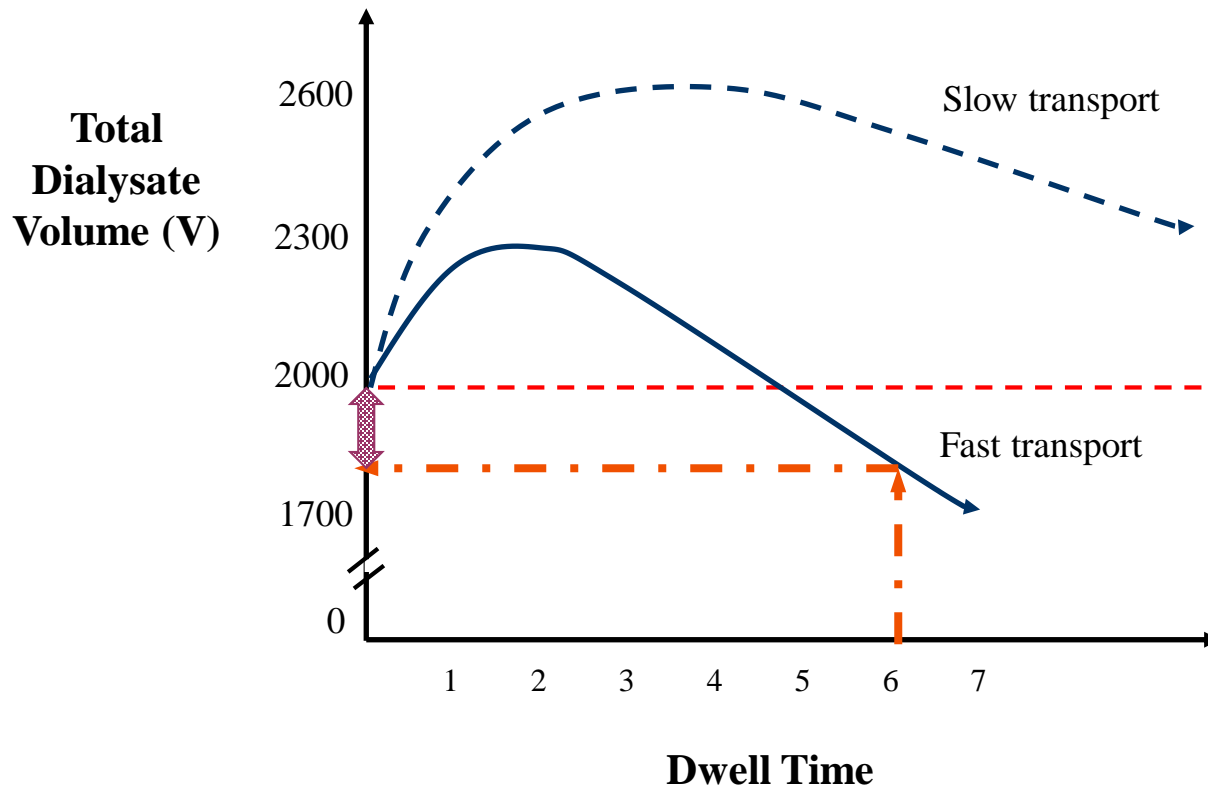

- **Fast (high):** μεγάλη επιφάνεια, γρήγορη εξισορρόπηση συγκεντρώσεων, κακό υπερδιήθημα
- **Slow (low)**

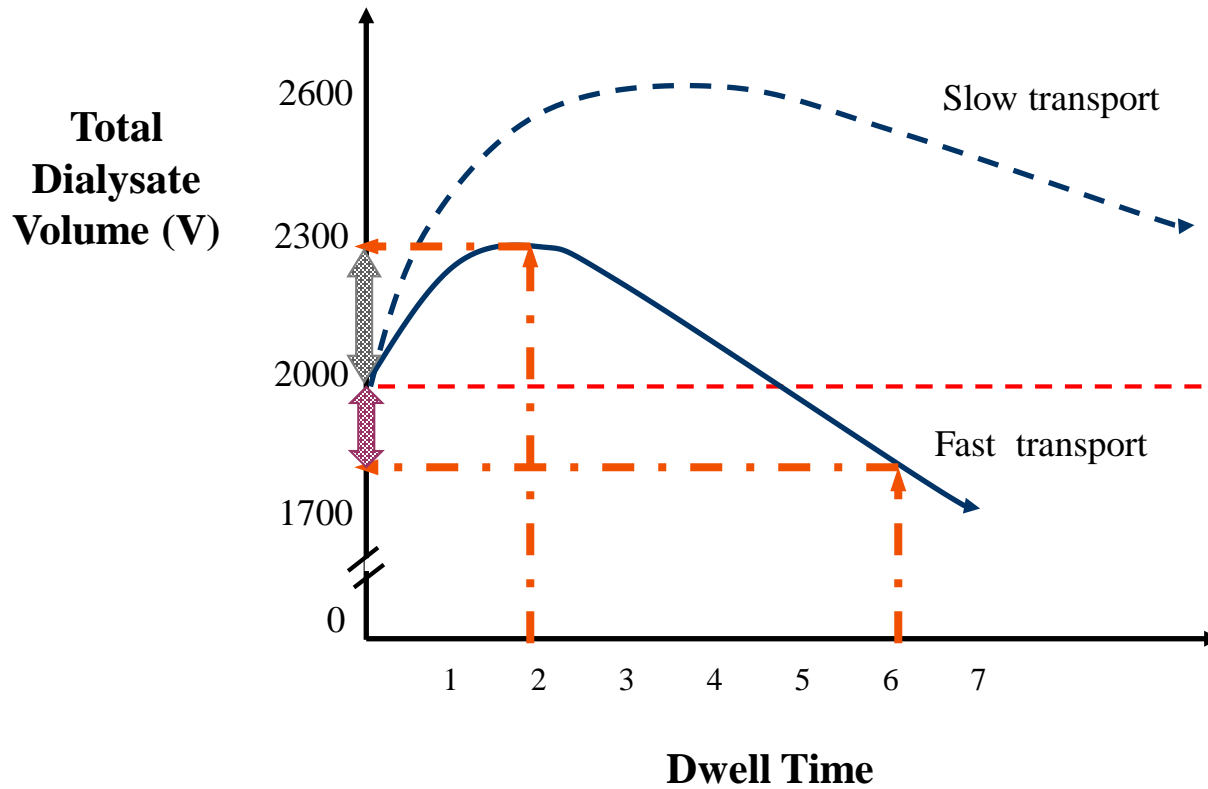
Επίδραση των χαρακτηριστικών του περιτοναίου στην παρεχόμενη υπερδιήθηση

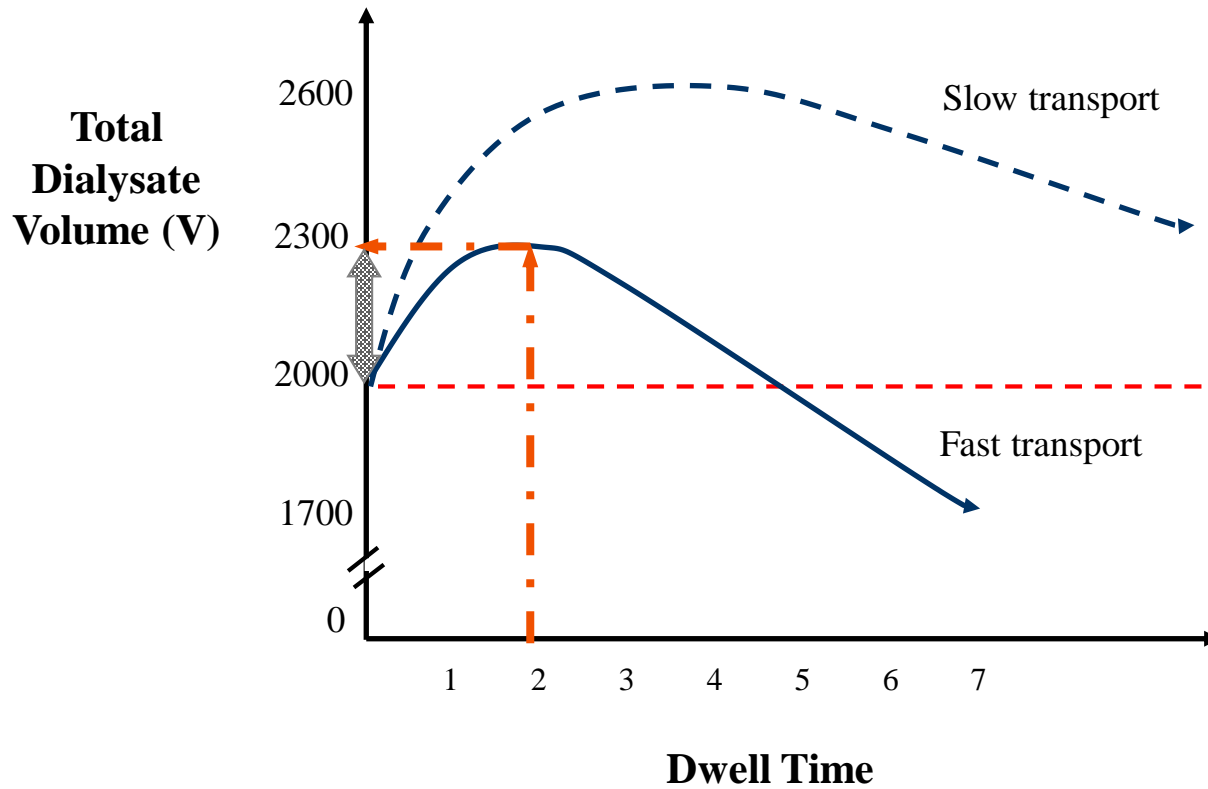
Επίδραση των χαρακτηριστικών του περιτοναίου στο υπερδιήθημα

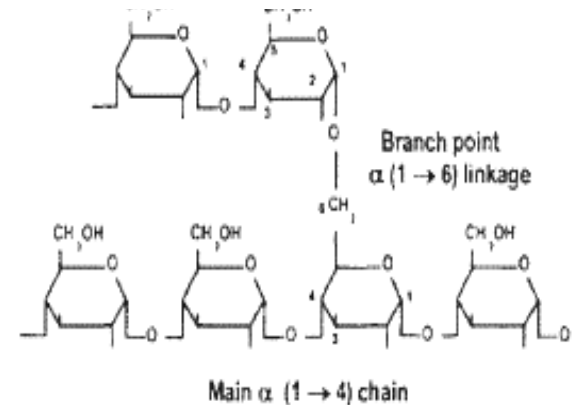
Βελτίωση του υπερδιηθήματος σε “ταχείς μεταφορείς”

APD για τον ταχύ μεταφορά

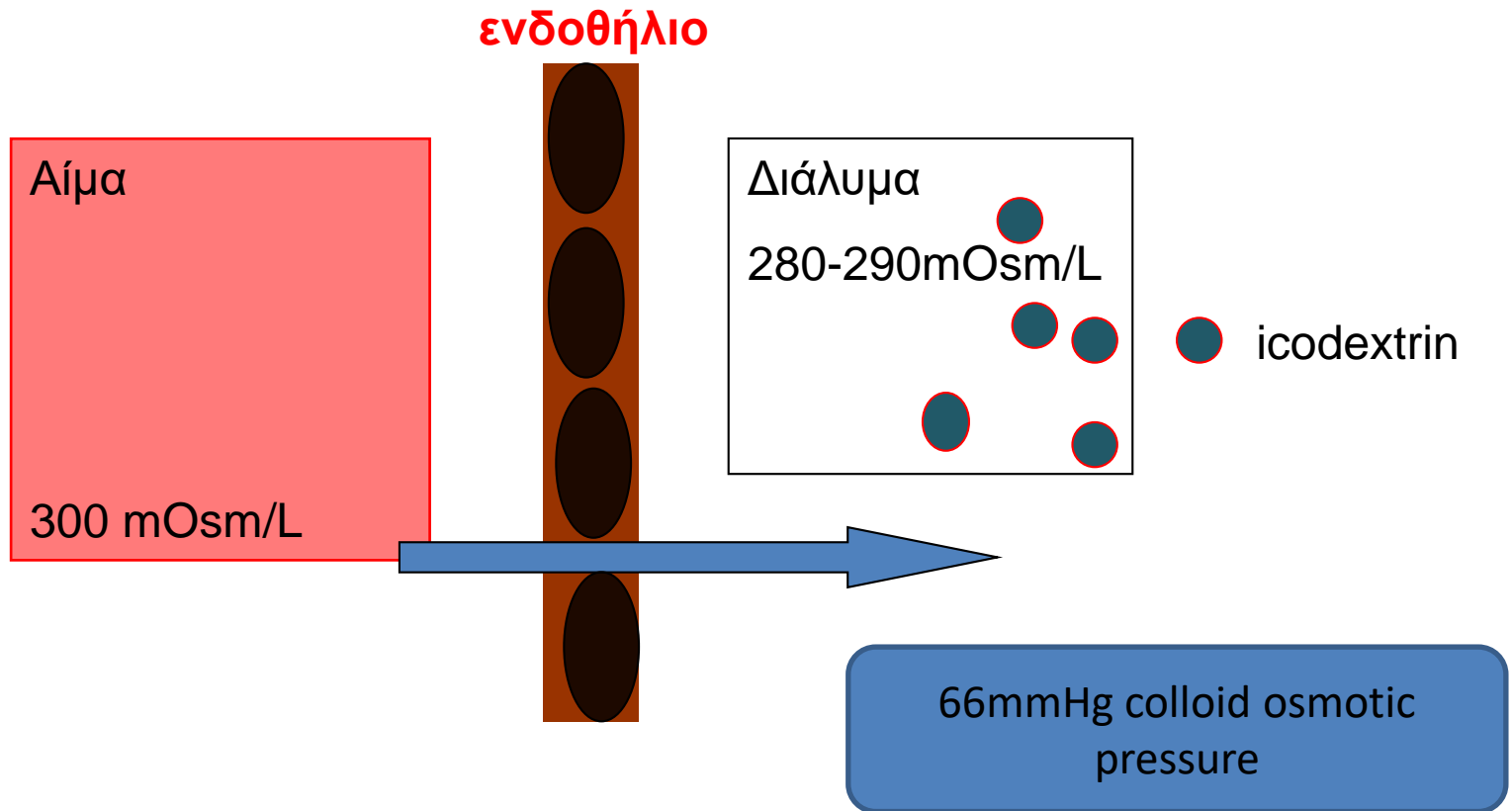

Διάλυμα Icodextrin

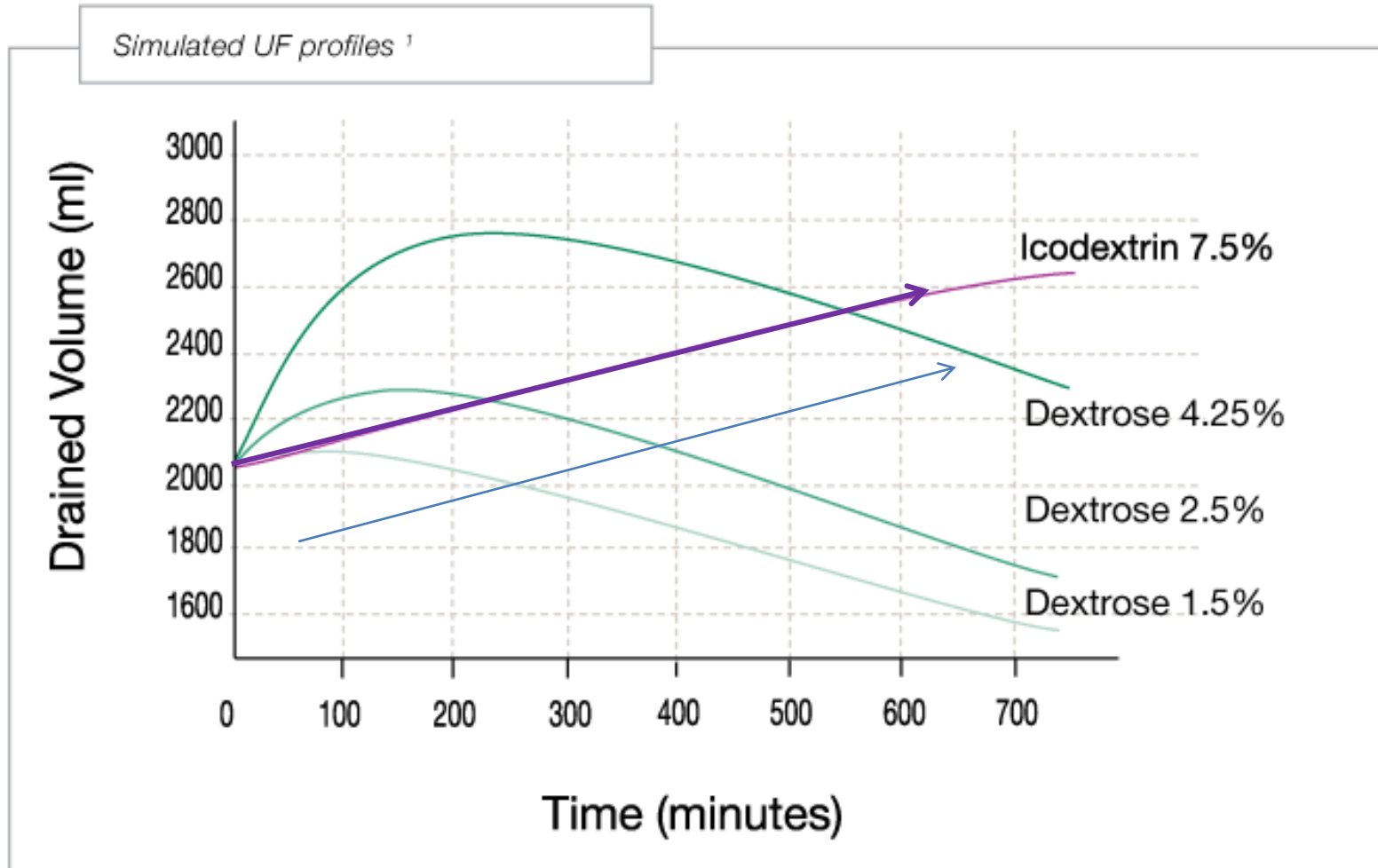

- Υδατοδιαλυτό πολυμερές γλυκόζης
- MB 13,000 και 19,000 Daltons
- Απορροφάται από λεμφαγγεία
- 40% (60γρ) απορρόφηση σε 12ωρη παραμονή
- Μεταβολίζεται από την αμυλάση σε μαλτόζη και σε μεταβολίτες της

Κολλοειδωσμητική πίεση

Μεταφορά νερού - διαλύματα

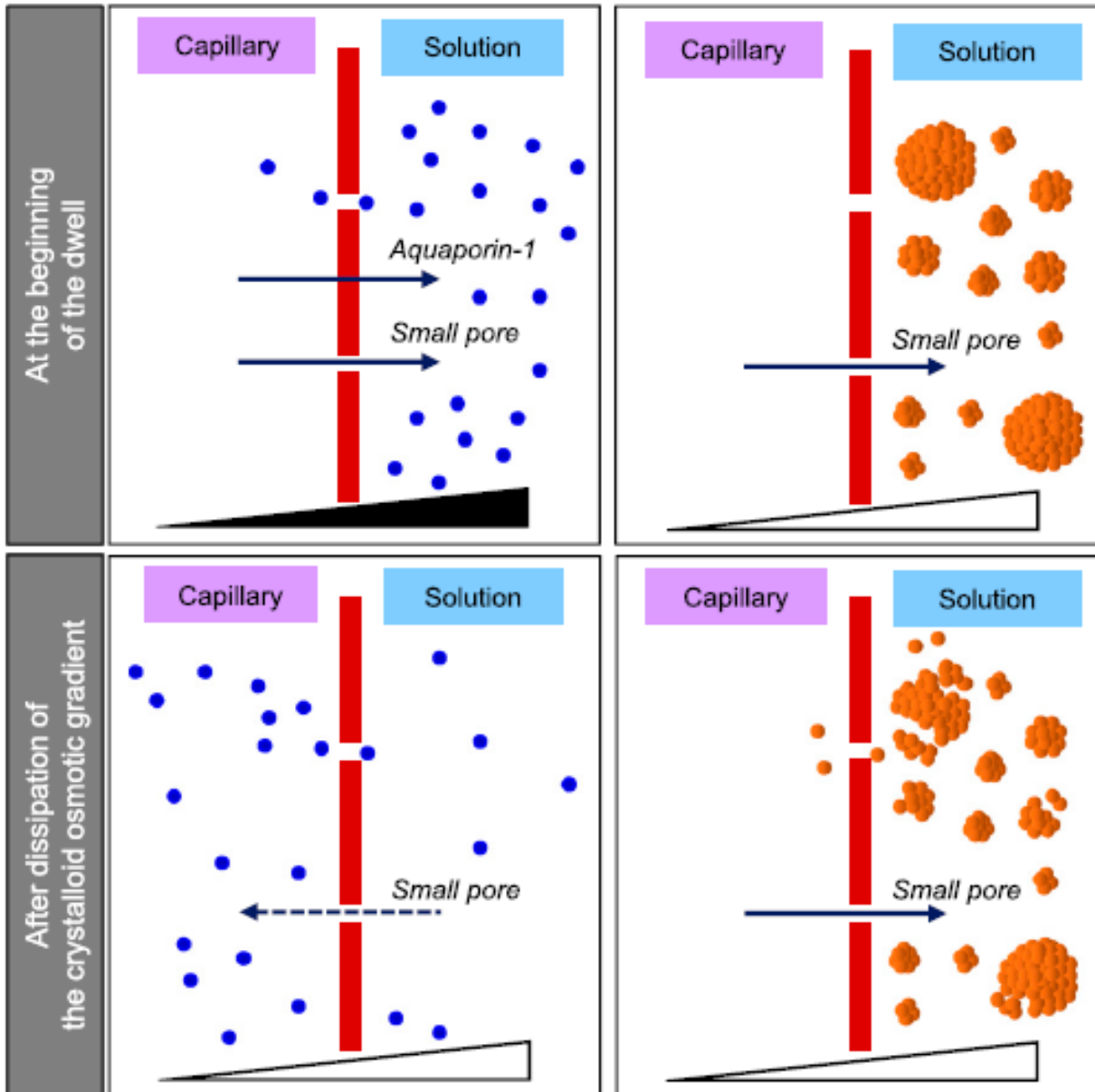

¹ Graph adapted from the combination of the following publications:
Rippe et al., *Kidney Int.* 2000; 57:2546-2556 & Rippe et al., *Kidney Int.* 1999; 40:315-325

Crystalloid osmosis

Colloid osmosis

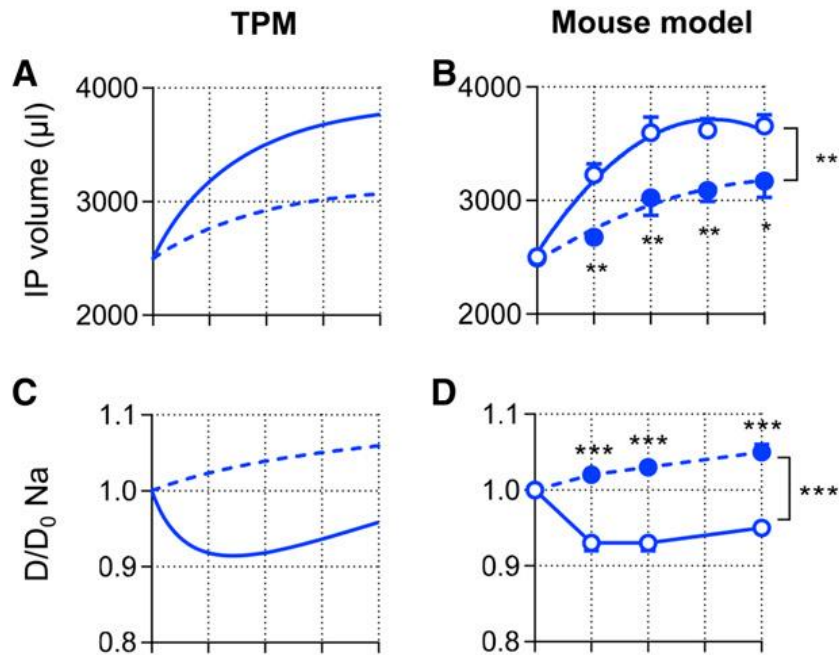

█ Endothelium
 ● Crystalloid agent
 ● Colloid agent
  Osmotic gradient
 ➔ Osmotic water flow

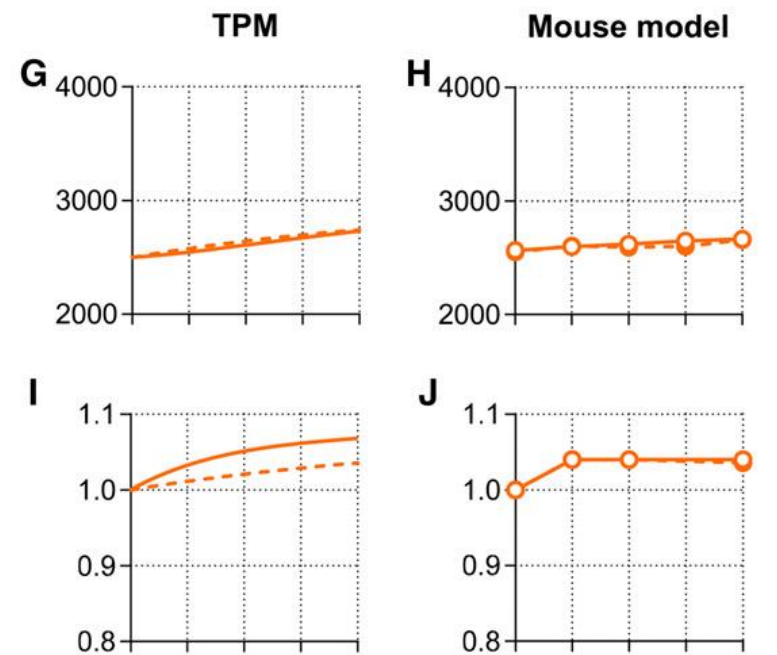
Mechanisms of Crystalloid versus Colloid Osmosis across the Peritoneal Membrane

Johann Morelle,^{1,2} Amadou Sow,² Charles-André Fustin,³ Catherine Fillée,⁴ Elvia Garcia-Lopez,⁵ Bengt Lindholm,⁵ Eric Goffin,^{1,2} Frédéric Vandemaele,⁶ Bengt Rippe,^{7,a} Carl M. Öberg,⁷ and Olivier Devuyst^{1,2,8}

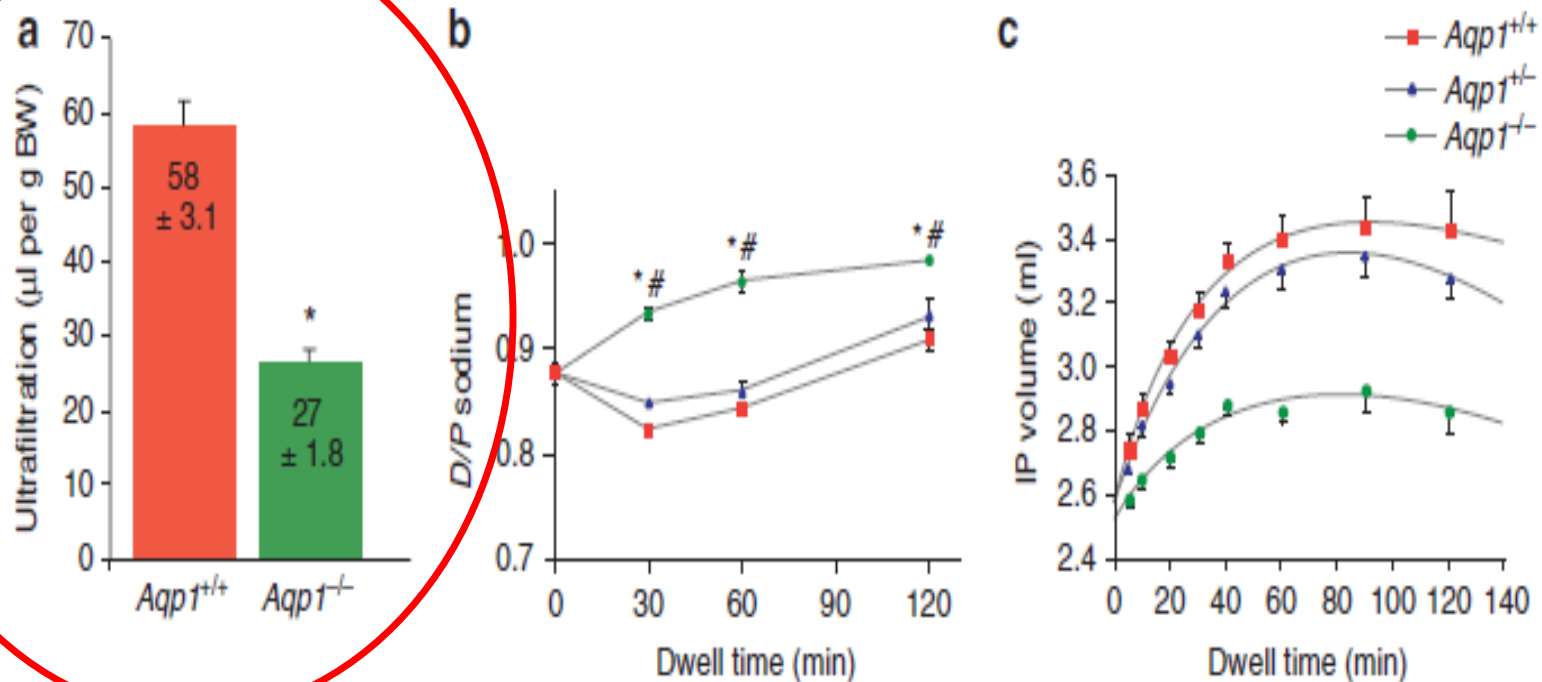
Glucose

Icodextrin

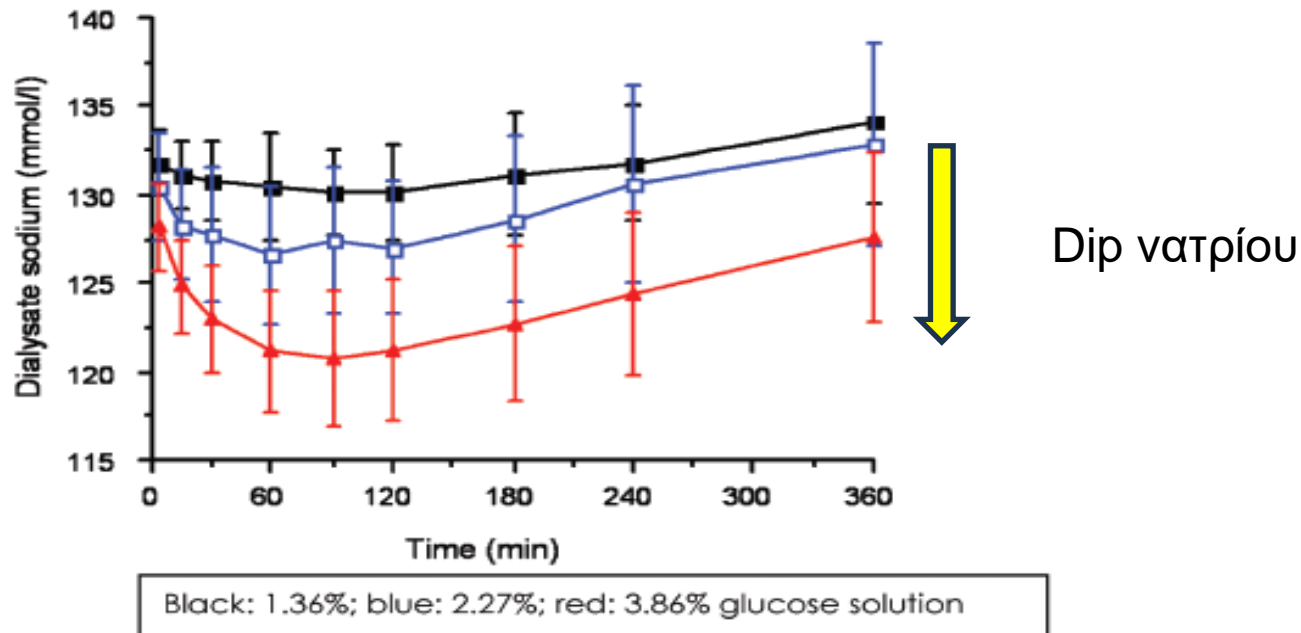

Ρόλος AQP1 στη μεταφορά ύδατος

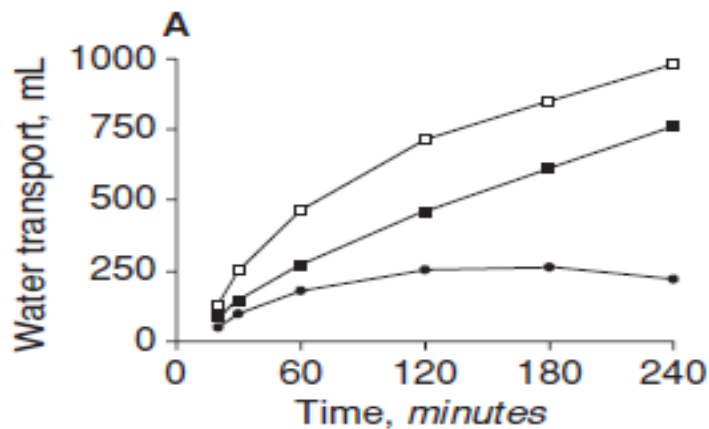

Κοσκίνισμα Νατρίου (Sodium sieving)

Αραίωση του διαλύματος με νερό (μέσω των ακουαπορινών), μείωση συγκέντρωσης νατρίου στο διάλυμα (και των άλλων ηλεκτρολυτών)

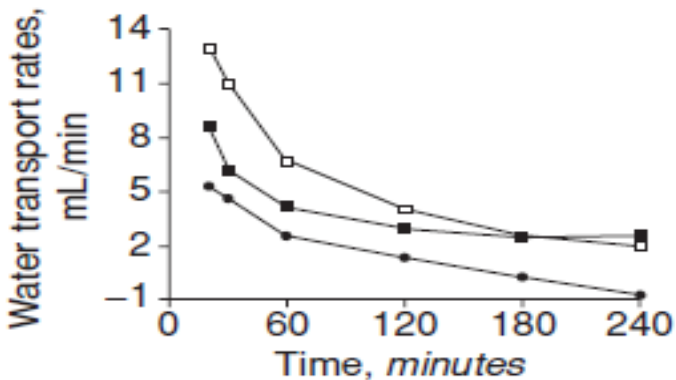
Διατριχοειδικό υπερδιήθημα

συνολικό

Μικροί
πόροι

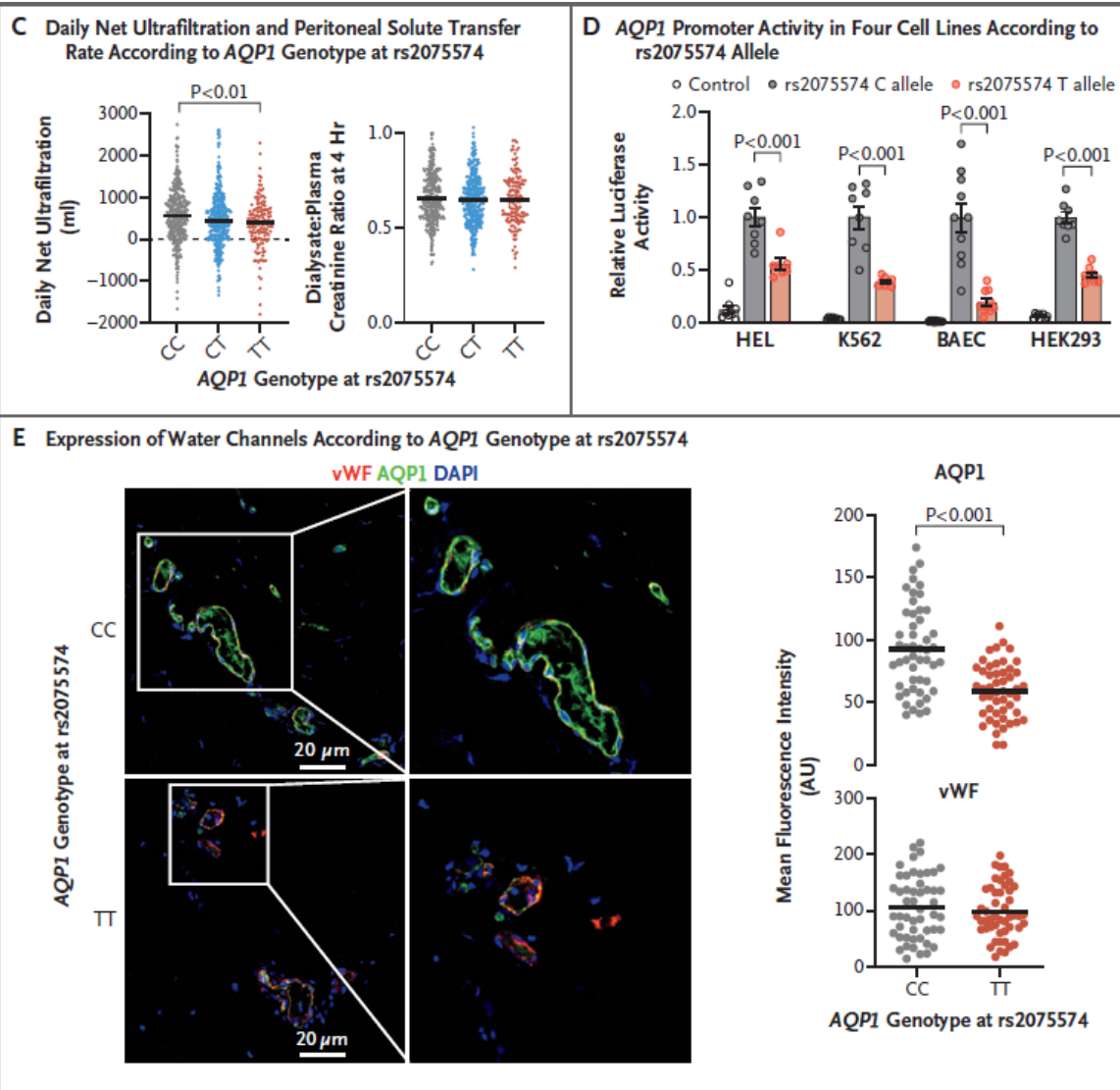
Κανάλια
νερού

	Normal UF (N = 29)
First hour	
TCUF mL	463 (260–726)
Small pore transport mL	299 (131–526)
Free water transport mL	164 (13–290)
% Free water transport	35 (15–62)
First minute	
TCUF ₀₋₁ mL	14.8 (4.2–38.1)
Small pore transport ₀₋₁ mL	7.9 (2.5–24.4)
Free water transport ₀₋₁ mL	7.1 (1.2–19.8)
% Free water transport ₀₋₁	48 (16–78)

AQP1 Promoter Variant, Water Transport, and Outcomes in Peritoneal Dialysis

Johann Morelle, et al

- AQP1 promoter variant rs2075574
- Carriers of the TT genotype at rs2075574 (10 to 16% of patients) had a lower mean net ultrafiltration level than carriers of the CC genotype (35 to 47% of patients)

Περιτοναϊκή μεταφορά

Υγρά
(ώσμωση)

Ουσίες
μικρού και μεγάλου
MB

Κρυσταλλοειδική
(Γλυκόζη
Αμινοξέα)

Κολλοειδοσωμωτική
(ικοντεξτρίνη)

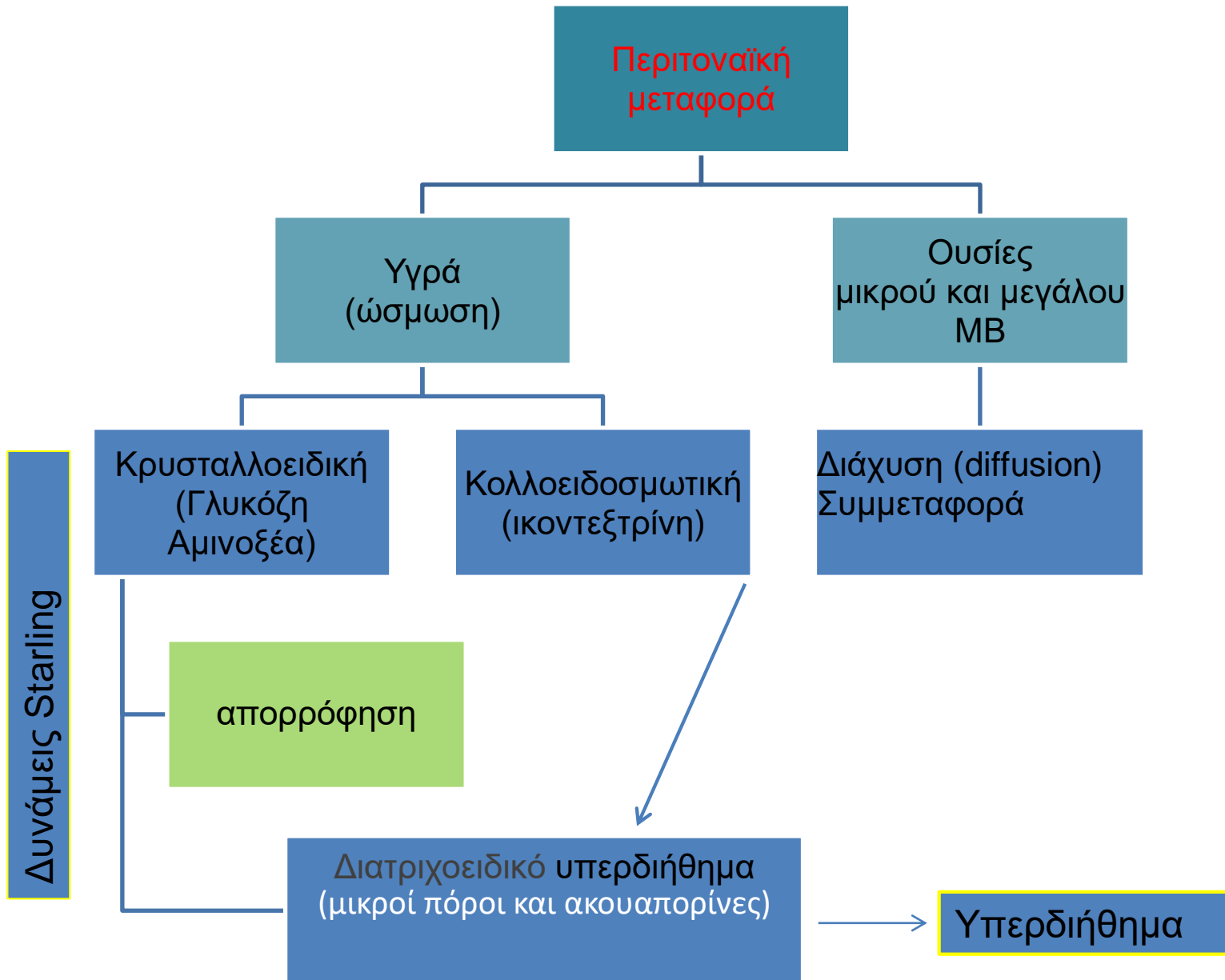
Διάχυση (diffusion)
Συμμεταφορά

Δυνάμεις Starling

απορρόφηση

Διατριχοειδικό υπερδιήθημα
(μικροί πόροι και ακουαπορίνες)

Υπερδιήθημα

Κινητική υγρών στην ανεπάρκεια υπερδιηθήματος

Table 3. A comparison between patients with non-ultrafiltration failure (UFF) vs. UFF.

	Non UFF (n = 69)	UFF(n = 16)	p-Value
Age (years)	64.80 (IQR 51.90, 72.50)	63.30 (IQR 49.60, 70.60)	0.6
Gender (male/female)	26/43	8/8	0.47
PD duration (months)	34.40 (IQR 21.30, 63.30)	49.90 (IQR 26.60, 83.60)	0.07
UF (mL)	722 (IQR 622, 848)	349 (IQR 120.5, 375)	<0.001
D/P cre	0.71 (IQR 0.66, 0.76)	0.83 (IQR 0.77, 0.89)	<0.001
Dip D/PNa	0.048 (IOR 0.03, 0.07)	0.04 (IOR 0.01, 0.08)	0.19
UF60 mL	391 (IQR 292, 480)	265 (IQR 1, 391)	<0.001
FWT mL	175.20 (IOR 126.70, 242.10)	173.30 (IOR 58.50, 202.20)	0.01
Urine volume (mL)	1272.10 ± 677.40	1490.80 ± 800.10	0.01

Σας ευχαριστώ

Ερώτηση 1η

Η ταχύτητα διάχυσης της ουρίας συγκρινόμενη με την ταχύτητα διάχυσης της κρεατινίνης (διαμέσου της περιτοναϊκής μεμβράνης) στον ίδιο ασθενή είναι:

- α) μεγαλύτερη
- β) μικρότερη
- γ) ίδια
- δ) εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της μεμβράνης

Ερώτηση 1η

Η ταχύτητα διάχυσης της ουρίας συγκρινόμενη με την ταχύτητα διάχυσης της κρεατινίνης (διαμέσου της περιτοναϊκής μεμβράνης) στον ίδιο ασθενή είναι:

- α) **μεγαλύτερη**
- β) μικρότερη
- γ) ίδια
- δ) εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της μεμβράνης

Ερώτηση 2η

Ασθενής 70 ετών σε πρόγραμμα CAPD (3*2.0L* 1,36% διάλυμα γλυκόζης και ικοντεξτρίνη 2L) με ημερήσιο υπερδιήθημα 600-800ml χωρίς ούρα, ζητά να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD. Στο πρόσφατο PET test, D/P κρεατινίνης 0,50. Τι να τον συμβουλεύσουμε:

- α) μπορεί να ενταχθεί σε APD, αφού το επιθυμεί
- β) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει καλύτερη κάθαρση
- γ) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει μεγαλύτερο υπερδιήθημα
- δ) να παραμείνει ως έχει σε CAPD γιατί πιθανά σε πρόγραμμα APD δε θα έχει ικανοποιητικό ημερήσιο υπερδιήθημα

Ερώτηση 2η

Ασθενής 70 ετών σε πρόγραμμα CAPD (3*2.0L* 1,36% διάλυμα γλυκόζης και ικοντεξτρίνη 2L) με ημερήσιο υπερδιήθημα 600-800ml χωρίς ούρα, ζητά να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD. Στο πρόσφατο PET test, D/P κρεατινίνης 0,50. Τι να τον συμβουλεύσουμε:

- α) μπορεί να ενταχθεί σε APD, αφού το επιθυμεί
- β) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει καλύτερη κάθαρση
- γ) να ενταχθεί σε πρόγραμμα APD γιατί θα έχει μεγαλύτερο υπερδιήθημα
- δ) να παραμείνει ως έχει σε CAPD γιατί πιθανά σε πρόγραμμα APD δε θα έχει ικανοποιητικό ημερήσιο υπερδιήθημα

Ερώτηση 3η

Το διάλυμα ικοντεξτρίνης δίνει υπερδιήθημα προκαλώντας μετακίνηση νερού κύρια από:

- α. Κανάλια νερού
- β. Μικρούς πόρους
- γ. Κανάλια νερού και μικρούς πόρους
- δ. Μεγάλους πόρους

Ερώτηση 3η

Το διάλυμα ικοντεξτρίνης δίνει υπερδιήθημα προκαλώντας μετακίνηση νερού κύρια από:

- α. Κανάλια νερού
- β. **Μικρούς πόρους**
- γ. Κανάλια νερού και μικρούς πόρους
- δ. Μεγάλους πόρους

Ερώτηση 4η

Η κάθαρση φωσφόρου σε έναν ασθενή με σταθερή δίαιτα είναι

- α) ανεξάρτητη του προγράμματος ΠΚ
- β) μεγαλύτερη σε πρόγραμμα APD
- γ) μεγαλύτερη σε πρόγραμμα CAPD
- δ) τίποτα από τα παραπάνω

Ερώτηση 4η

Η κάθαρση φωσφόρου σε έναν ασθενή με σταθερή δίαιτα είναι

- α) ανεξάρτητη του προγράμματος ΠΚ
- β) μεγαλύτερη σε πρόγραμμα APD
- γ) **μεγαλύτερη σε πρόγραμμα CAPD**
- δ) τίποτα από τα παραπάνω